

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **502** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 26 april 2010 (2009-2010)

Hoorzitting

over een actieplan voor de muziek in Vlaanderen

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heren Bart Caron en Johan Verstreken

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:

de heren Carl Decaluwe, Paul Delva, Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Herman Schueremans;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
de heer Lieven Dehandschutter, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

de heer Ludwig Caluwé, de dames Martine Fournier, Vera Jans, Tinne Rombouts;
de heer Chris Janssens, de dames Katleen Martens, An Michiels;
de heren Peter Gysbrechts, Bart Tommelein;
de dames Caroline Gennez, Yamila Idrissi;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

INHOUD

I.	Situering van de hoorzitting door de heer Philippe De Coene, commissievoorzitter, en de heer Stef Coninx, directeur Muziekcentrum Vlaanderen.....	4
II.	Voorstelling van het manifest Music is Life: een integrale visie voor de muzieksector	4
	1. Een sterke en verenigde muzieksector	4
	2. Maximale kansen voor creativiteit en talent	6
	3. Internationale groeikansen voor de muzieksector	8
	4. Een nauwe band tussen muziek en media	8
	5. Een volwaardige plaats voor muziek in het onderwijs.....	10
	6. Voldoende aandacht voor het culturele erfgoed	11
	7. Ruimte voor infrastructuur.....	13
	8. Een aangepast financierings- en fiscaal beleid	13
	9. Visie van enkele actieve artiesten	14
III.	Toelichting van het in 2009 gepubliceerde manifest ‘No music no fun’	17
IV.	Reacties op voorgaande sprekers en op het manifest ‘No Music no fun’.....	18
	1. Standpunt van SABAM	18
	2. Standpunt van de VRT	23
	3. Standpunt van de Vlaamse Jeugdraad	25
V.	Vragen van de commissieleden en antwoord van de sprekers.....	28
	Gebruikte afkortingen	39

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media organiseerde op 18 maart 2010 een hoorzitting over een actieplan voor de muziek in Vlaanderen.

Deze hoorzitting is een vervolg op een eerdere hoorzitting van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, waarbij het eerste manifest 'Music is Life!' aan de commissieleden werd voorgesteld (*Parl. St. Vl. Parl.* 2008-09, nr. 2126/1).

I. SITUERING VAN DE HOORZITTING DOOR DE HEER PHILIPPE DE COENE, COMMISSIEVOORZITTER, EN DE HEER STEF CONINX, DIRECTEUR MUZIEKCENTRUM VLAANDEREN

De heer Philippe De Coene, voorzitter: Vorige regeerperiode is afgesproken een actieprogramma voor de Vlaamse muziek op te stellen. Het parlement is verheugd dat het de primeur krijgt van dat actieplan. In september was er de actie 'No songs, no fun' in Leuven, die een aantal harde verwijten formuleerde aan het beleid en aan Vlaanderen. In plaats van defensief te reageren, heeft het parlement besloten de sector uit te nodigen om samen te werken aan een aanbeveling voor het Vlaamse beleid. Voor een aantal aspecten is de Vlaamse Gemeenschap niet of niet uitsluitend bevoegd, maar waar nodig kan het daarvoor een gepast signaal geven.

De heer Stef Coninx, directeur Muziekcentrum Vlaanderen: In 2004 schreef het Muziekcentrum een beleidsplan met de bijna utopische doelstelling tegen 2009 een strategisch plan voor de muzieksector klaar te hebben. Ruim een jaar geleden lichtten we in dit parlement een manifest van de muzieksector met de titel 'Music is Life' toe. De sector staat nog altijd achter die titel omdat hij overtuigd is dat muziek krachtig is en de moeite waard om eraan te werken. Overal waar mensen samen zijn, wordt muziek gemaakt, overal waar muziek is, komen mensen samen. De thema's van het muziekmanifest zijn ondertussen verder uitgewerkt. Dat is de verdienste van de partners in het Muziekoverleg. Ik wil een aantal mensen bijzonder danken voor hun tomeloze inzet, de volgehouden inspanning, het blijvende vertrouwen en vooral ook de constructieve houding.

De voorbije twee jaar zijn zeer belangrijk geweest voor de muzieksector. Eindelijk is hij erin geslaagd om de traditionele tegenstellingen te overstijgen: tussen het gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde, tussen het commerciële en het niet-commerciële, tussen het klassieke en het niet-klassieke enzovoort. De sector is volwassen geworden. Het komt er nu op aan om verder bruggen te bouwen en niet alleen in de sector zelf maar ook naar andere beleidsdomeinen zoals economie, buitenlandse handel, onderwijs, innovatie, sociale zaken.

Het is helaas niet gelukt om een concreet engagement van de Vlaamse Regering in het regeerakkoord te krijgen. We kijken uit naar een nieuw engagement van de Vlaamse Regering om met de sector in dialoog te gaan en de uitwerking van het actieplan definitief vorm te geven. Het is goed dat er stappen worden gezet voor een beleid voor de culturele en creatieve industrieën. De muzieksector wil daaraan deelnemen en start ermee vandaag. Vorige week schreef een journalist in een niet onbelangrijk Vlaams weekblad: "de muzieksector is al geprofessionaliseerd, nu de overheid nog".

II. VOORSTELLING VAN HET MANIFEST MUSIC IS LIFE: EEN INTEGRALE VISIE VOOR DE MUZIEKSECTOR

1. Een sterke en verenigde muzieksector

De heer Paul Corthouts, Overleg Kunstenorganisaties: Vandaag treedt de muzieksector gezamenlijk op en niet als een reeks van afzonderlijke actoren. Dit samengaan begon in 2009 met een manifest, een gezamenlijk standpunt van 17 organisaties uit de brede wereld van de muziek. Dit, nadat deze organisaties samen een traject van zowat 15 maanden hebben afgelegd. Het is een uniek moment: de integrale en intern diverse muzieksector

spreekt met één stem. Het is ook een uitgestoken hand richting overheid: een uitnodiging om samen te werken aan de ontwikkeling van een muzieklandschap. Het manifest is ook een aanzet tot overleg met afgevaardigden van politieke partijen over de plek die muziek krijgt en kan krijgen in het beleid en in de samenleving. Het feit dat de muzieksector op deze hoorzitting is uitgenodigd, toont aan dat het voor het beleid menens is.

Niet in het minst is het manifest een intern engagement van de sector: er wordt vanaf dan ook verder gewerkt aan de onderlinge dialoog en aan het uitdiepen van de standpunten. Vanuit dit doorgevoerd onderling overleg ontpopt de muzieksector zich tot een stevig aanspreekpunt, dat de overheid wel degelijk iets te bieden heeft. Het gaat dan niet enkel om heel wat thema's die de Vlaamse overheid aanbelangen zoals cultuur, economie, media, jeugd, onderwijs. Ook voor heel wat federale thema's, zoals fiscaliteit, auteursrechten en sociaal recht, kan het Muziekoverleg zijn ervaring en knowhow ter beschikking stellen van de beleidsmakers. De taak en de ambitie van het Muziekoverleg is om voor deze inhoudelijke thema's te komen tot onderbouwde stellingen.

Het Muziekoverleg wil bij zichzelf, door middel van een 'code of conduct', een natuurlijke reflex ontwikkelen om bij evenementen en andere gelegenheden de verantwoordelijken uit de relevante administraties en beleidsniveaus uit te nodigen en te betrekken. De bedoeling is de beleidsverantwoordelijken een zo duidelijk mogelijk zicht te geven op de verschillende, vaak erg uiteenlopende aspecten van de muziekpraktijk.

Het derde aanbod van de muzieksector gaat over visieontwikkeling waarbij diverse aspecten van het muzikleven in ogenschouw worden genomen en geanalyseerd en waarover toekomstvisies worden ontwikkeld.

Ontpoppen duidt op een evolutie, een beweging. Er is nog een weg te gaan. Die willen we samen gaan met de overheid en dit in alle openheid. Dit stelt ons voor enkele aandachtspunten.

Het eerste aandachtspunt houdt een uitdaging in voor zowel overheid als sector.

De muzieksector is een sector met uiteenlopende belangen. Het is een rijkgeschakeerd samengestelde sector; de belangen zijn complex en meerduidelijk. Daarenboven is in een federaal land overleg over gewest- en taalgrensen heen onontbeerlijk. Indien de muzieksector een relevante en invloedrijke rol wil spelen, is overleg en afstemming met de collega's en de collega-organisaties van over de taalgrensen onvermijdelijk. De ervaring en geschiedenis hebben al duidelijk gemaakt dat dit verre van evident is. Een uitdaging dus voor ons allemaal.

Het tweede aandachtspunt is een uitdaging voor de sector zelf. Het is de intentie te komen tot een samenspel. Dat moet groeien en deze groei moet geleidelijk aan gebeuren. De disparate samenstelling van ons overleg zou een zwakte kunnen lijken, maar eigenlijk is het een meerwaarde: de diversiteit geeft ons een verhoogde kans op duidelijke analyse en op gefundeerde en onderbouwde standpunten. We willen daarop inzetten en we willen dus geleidelijk de overstap maken van een Muziekoverleg naar een meer formeel Muziekplatform. Maar elkaar vinden en leren vertrouwen is een werk van lange adem, een groeiproces, vallen en opstaan. Noch overheid, noch de sector mogen utopische verwachtingen koesteren over het snel bereiken van een vlot samenspel op alle terreinen.

Het is en blijft immers ook steeds een kwestie van zoeken naar evenwicht tussen dit Muziekplatform en zijn leden, zijn achterban, zijnde de hele muzieksector. Dit evenwicht zal vooral worden gezocht in de houding die we bij dit traject zullen innemen. Het Muziekplatform zal als filter en megafoon fungeren van het werk dat de verschillende

muziekorganisaties leveren. Het Muziekplatform zal vragen, eisen, voorstellen of analyses vanuit de sector bijkomend belichten en verrijken.

Het Muziekplatform wil verder groeien in die overkoepelende rol door in eerste instantie te werken rond thema's die eensgezind kunnen worden aangepakt en waarover een collectief gevoel van urgentie bestaat. In de visieteksten die straks volgen zal u een hele reeks dergelijke voorbeelden aangereikt krijgen. Dat zijn oefenvelden waarop wij onze interne samenwerking kunnen 'finetunen', maar ook onze samenwerking met het beleid kunnen trainen en testen.

Het Muziekplatform zal met gemengd samengestelde werkgroepen werken. Standpuntontwikkeling willen we laten vertrekken vanuit het verzamelen en het analyseren van objectieve informatie en cijfergegevens. Voor de standpuntontwikkeling zijn de collectief onderschreven visieteksten de leidraad. Standpuntontwikkeling gebeurt verder door werkgroepen die specifiek zijn samengesteld, afhankelijk van de relevante betrokkenheid – niet altijd zit iedereen van het Muziekoverleg rond de tafel.

Het Muziekplatform wil op een volwassen manier omgaan met dissidente meningen. We streven unanimitéit na: dat verhoogt de slagkracht (de macht van het getal) en de geloofwaardigheid. We kunnen ook akkoord gaan om een mening gedeeltelijk te delen. Ook voor elementen waarover geen eensgezindheid bestaat kan een evenwichtige analyse en het opsommen van de diverse gezichtspunten nuttig zijn.

Relatievorming over de taal- en regiogrenzen is noodzakelijk voor een slagkrachtige aanpak van federale materies. De verschillende etappes zijn: collega-organisaties in kaart brengen, contacten leggen en samenwerking onderzoeken. We willen er rekening mee houden dat aan beide kanten van de grenzen een specifieke aanpak wordt gevolgd en een specifieke relatie bestaat met de eigen regionale overheden en met de federale overheid: pragmatisme is in deze belangrijk.

De groei van informeel overlegorgaan tot structureel Muziekplatform moet organisch gebeuren. Een gedegen ondersteuning is daarbij cruciaal. Die zinsnede bevat zowel onze ambitie als onze bezorgdheid. Momenteel krijgen we logistieke en administratieve ondersteuning van het Muziekcentrum Vlaanderen, maar degelijke structurele opvolging en ondersteuning van het overleg is een minimale voorwaarde voor verder succes. En in een zelfs minimale ondersteuning, wordt best de rol van coach en van woordvoerder expliciet opgenomen.

Ervaring zal uitwijzen hoe groot de autonomie van het Muziekplatform best zal worden maar ook kan worden. Wat nu mogelijk is, is de creatie van een eigen stempel waarbij de muzieksector zich als een verzameld geheel aan de buitenwereld kan presenteren, bijvoorbeeld voor het gebruik in kader van de vermelde Code of Conduct of voor het intensief informeren van beleidsverantwoordelijken. Zo kunnen we de muziek in Vlaanderen duidelijk in beeld brengen.

Tot zover de algemene stand van zaken van onze evolutie van Muziekoverleg naar Muziekplatform, waarbij we ons met veel enthousiasme en generositeit, maar ook met een gedegen deskundigheid aanbieden als gesprekspartner van de overheid. De thema's die bij dit gesprek aan bod kunnen komen, worden u toegelicht door mijn collega's.

2. Maximale kansen voor creativiteit en talent

De heer Tijs Vastesaegeer, Poppunt Vlaanderen: Vlaanderen heeft een half miljoen muzikanten, mensen die actief met muziek bezig zijn. Velen zijn geroepen maar weinigen uitverkoren. Het komt erop aan ervoor te zorgen dat de talentvolle muzikanten kunnen doorgroeien, extra kansen te bieden aan zij die het verdienen. Een klassiek muzikant start

doorgaans in het deeltijds kunstonderwijs, volgt daarna een hogere muziekopleiding, en kan dan aan de slag in een ensemble, als leerkracht in het deeltijds kunstonderwijs enzovoort. De popmuzikant start ook vaak in het deeltijds kunstonderwijs maar neemt daarnaast deel aan allerlei wedstrijden in jeugdhuizen. Hij stroomt door via de provinciale popconcours en de Rock Rally. In zijn carrière speelt de muziekindustrie een belangrijke rol, dus zijn contacten met managers, platenfirma's enzovoort nodig. Ongeacht het genre, ongeacht het instrument moeten alle muzikanten gelijke kansen krijgen. Het komt erop aan de filters daartoe te organiseren.

Muziekbeleid is niet alleen subsidiebeleid. Er zijn flankerende maatregelen nodig om de kansen te vrijwaren. Talent en vooral innovatief talent koesteren is belangrijk. Het is nodig het huidige ondersteuningsbeleid zonder taboes te evalueren. Terecht krijgt het deeltijds kunstonderwijs heel wat middelen, maar het is nodig na te gaan of het gelijke kansen biedt aan alle genres en alle instrumenten. Ondernemerschap is meer en meer cruciaal voor het doorstromen van de muzikant. Elke muzikant is een ondernemer. Het ondersteuningsbeleid voor ondernemen moet ook geschikt zijn voor ondernemers in de creatieve industrie. Heel wat aspecten zijn echter federaal: het fiscale beleid, het sociaal beleid, het kunstenaarsstatuut.

Als de belastingen op auteursrecht vanuit de personenbelasting 25 tot 50 percent verlaagd worden naar een roerende voorheffing van 15 percent, betekent dit voor heel veel muzikanten een inkomstengroei met 35 percent. Subsidies zijn er niet alleen voor de artiesten. In de popindustrie wordt maar één ensemble structureel gesteund. Dat is niet zo erg, omdat er heel wat maatregelen zijn om de spreiding te bevorderen, om te investeren in vorming en educatie, om te investeren in de internationale promotie. We moeten echter elke subsidievorm met een kritische bril durven bekijken. Zo moet onder meer worden nagegaan of de subsidies voor buitenlandse promotie wel voldoende hoog zijn.

Daarbij moet er niet alleen ingezet worden op de toptalenten, maar ook andere artiesten moeten kansen krijgen. Desondanks is het nodig te kiezen. Scherpe en weloverwogen keuzes zijn de enige mogelijkheid om binnen het beperkte budgettaire kader het verschil te maken. Het Muziekoverleg stelt voor om de realiteit van de muziekpraktijk, waar een muziekondernemer zowel artistieke als zakelijkheid nodig heeft om succesvol te zijn, de basis te laten zijn voor de keuze van de artiesten waarin geïnvesteerd wordt of voor de beslissingen over subsidies en andere ondersteuningsvormen.

De ondertitel van ons manifest is 'De schaduw van de kerktoren'. Sant in eigen land zijn is in Vlaanderen ongelofelijk plezant, maar artiesten moeten verder durven gaan dan hun eigen regio. Ze moeten zichzelf durven meten met het buitenland. Er is voldoende toptalent in Vlaanderen. Die kunnen helpen de deur naar het buitenland open te breken. Tezelfdertijd is het belangrijk buitenlandse groepen in Vlaanderen te laten spelen, om de vergelijking te maken.

Concreet stelt het Muziekoverleg voor om de subsidies af te stemmen op de realiteit in de muzieksector. Zakelijkheid is een essentieel element in het muzikaal ondernemen. Bij het ondersteunen van ensembles, popgroepen, concertorganisatoren, moet daarmee rekening gehouden worden. Dossiers, procedures en voorwaarden moeten afgestemd zijn op de realiteit van de muziekpraktijk.

Uit het bevolkingsonderzoek blijkt dat elektronische muziek en computermuziek een steeds grotere plaats innemen in de actieve popmuziekbeleving in Vlaanderen. Het deeltijds kunstonderwijs moet zich aan die wijziging aanpassen. Het topmuzikantenbeleid moet het de grote talenten mogelijk maken speerpunten te zijn voor de sector. Zij kunnen er immers voor zorgen dat een aantal evoluties op gang komt die de hele sector maximale kansen geven.

3. Internationale groeikansen voor de muzieksector

De heer Maarten Quaghebeur, Muziek Managers Federatie (MMaF): De muzieksector is een bloeiende sector die de noodzaak voelt om uit te breken. De sector heeft uitdagingen nodig op twee niveaus: artistiek en economisch. Op artistiek niveau moet de sector durven de Vlaamse producties en de Vlaamse artiesten te meten met de concurrentie uit het buitenland. Die uitdaging zorgt voor grotere artistieke en betere kunst. Op economisch niveau is het ook nodig naar het buitenland te gaan. De middelen zijn beperkt, maar in het buitenland is het publiek veel groter. Artiesten die succes hebben in het buitenland, creëren immers werk in de sector.

De muzieksector en de overheid hebben een hele weg afgelegd. De afgelopen jaren is er geïnvesteerd in een ruim ondersteuningsbeleid van amateurkunsten over klassieke muziek tot zelfs een echt popbeleid. Dit heeft geresulteerd in veel producties, maar de middenmoot is oververzadigd. Er is veel talent, maar dat heeft een uitweg nodig.

Het Muziekoverleg heeft een groeikader opgesteld voor de verovering van het buitenland. Het gaat om drie mogelijke stappen. De eerste stap is ons in het buitenland tonen. Daarvoor is het nodig te weten hoe er in het buitenland over ons gedacht wordt, hoe we kunnen communiceren met het buitenland. Kortom, buitenlands denken en doen. Als kwalitatieve projecten een vraag krijgen van een buitenlands operahuis, een club, een concertzaal, moeten ze in staat zijn daarop in te gaan. De overheid moet daartoe samen met de sector een flexibel systeem opzetten en uitwerken om niet alleen op de uitnodigingen in te gaan maar ook de artiesten voor te stellen.

Op lange termijn valt er in het buitenland geld te verdienen. Het is een werk van lange adem. Daarom is het belangrijk samen te werken met partners: distributeurs, promotors, platenlabels, uitgevers in binnen- of buitenland. Concerttournees en gerichte promotie van potentiële hits zijn nodig om de potentiële markt te verkennen. Zo kan het kantelmoment bepaald worden waarop een initiatief niet langer afhankelijk is van steun, van risicokapitaal of subsidies, maar zelfbedruipend wordt. Daarvoor zijn er partners ter plekke nodig.

Een volgende stap is het buitenland als effectieve markt beschouwen. Op dat moment kunnen de parameters voor zelfbedruipendheid bepaald worden. Parameters kunnen zijn: de plaats in de hitparades, de ticketverkoop, de populariteit, de artistieke geloofwaardigheid, de interesse van promotoren, programmatoren en organisatoren. Het gaat om het bepalen van de return die overheid en sector van hun investering mogen verwachten. De overheid dient muziek te beschouwen als een gangmaker in het buitenland. Op buitenlandse missies kunnen dan ook artiesten meegaan. Het komt erop aan te geloven in het talent van eigen bodem dat meer dan de moeite waard is om mee uit te pakken in het buitenland. Voor de ondersteuning is een mix van subsidies en durfkapitaal nodig. Cultuursubsidies zijn belangrijk, maar slechts een onderdeel. Muziek biedt ook kansen op het vlak van de buitenlandse handel, van de economie. Het ondernemerschap in de muzieksector verdient ook steun. Ook is het nodig CultuurInvest te herdenken. Via een systeem van belastingkrediet kunnen alternatieve financieringsbronnen aangeboord worden. Dat kan de muzieksector alleen maar ten goede komen.

Internationale groeikansen vergen samenwerking met partners in het buitenland. De Vlaamse muzieksector moet permanent vertegenwoordigd worden in de buurlanden. Misschien is het mogelijk gebruik te maken van de gebouwen van Flanders Investment and Trade. Het komt erop aan na te denken hoe we met de popmuziek partnerschap, samenwerking en kennis kunnen opdoen en delen in het buitenland. De muziekcellen vormen daartoe een belangrijke aanzet. Ik hoop dat jullie samen met ons over de grenzen willen kijken.

4. Een nauwe band tussen muziek en media

De heer Luc Gulinck, Genootschap Auteurs Lichte Muziek (GALM): De band tussen muziek en media is evident. Niet alleen de productie, exploitatie, distributie, consumptie

en beleving van muziek ondergaan de verregaande impact van de digitale revolutie. Ook de media en de manier waarop zij met muziek omgaan, zijn aan een volledige transformatie bezig. Het medialandschap is in vergelijking met een kwarteeuw geleden nog amper te herkennen. Een verveelvoudiging en diversificatie zowel naast als binnen de klassieke openbare omroepen, is het gevolg.

Daarnaast is er een verregaande fragmentering van genres en publiek. Het kerngegeven in deze evoluties is de actieve rol van de luisteraar. Die zit niet langer passief voor de buis of aan de radio, maar kiest zelf wanneer en waar hij de media aangrijpt, of er zelf op ingrijpt.

Het gevolg van die verveelvoudiging en fragmentatie is paradoxaal genoeg dat de gemeenschaps- en cultuurvormende rol van de media steeds relatiever wordt. En toch, de nieuwe media zijn ‘here to stay’, en hun verhouding tot de klassieke media is er een van ‘en/en’ in plaats van ‘of/of’. En dus moeten zowel de cultuurconsumenten als de artiesten gaandeweg een nieuw soort van mediageletterdheid verwerven. Ook dat is een aandachtspunt voor de overheid en de sector.

Muziek wordt steeds meer een dienstmaagd van het merk. Muziek wordt door de klassieke en nieuwe media meer dan ooit aangegrepen als louter smeermiddel van het ‘product’. Het medium is merk geworden. Auteurs en uitvoerders – en zeker zij die aan de start van hun carrière staan – worden steeds meer gezien als inwisselbare leveranciers die zich maar moeten vergenoegen met de promotie of aandacht die hen te beurt valt. Een correcte vergoeding geraakt meer en meer uit het beeld. De mediaspelers begeven zich zelfs op het auteursrechtelijke terrein: opdrachten tot muzikale creatie worden alleen nog verleend aan wie bereid is een aanzienlijk deel van zijn rechten aan de opdrachtgever af te staan. De mediapolitiek moet mee zorgen voor een correcte vergoeding.

Intussen spannen vooral de klassieke media zich onvermoeibaar in om elk potentieel lid van hun publiek ter wille te zijn. De zucht naar uitbreiding van het marktaandeel leidt zo vanzelf tot de grootste gemene deler. De klassieke media conformeren vooral. De ruimte voor nieuwe initiatieven wordt dichtgesmeerd.

De openbare omroep moet een genredivers muzieklandschap blijven weerspiegelen. Quota kunnen daarbij een middel zijn, maar ze zijn niet zaligmakend. En als ze moeten gelden voor de openbare omroep, waarom dan niet evenzeer voor de private omroepen? Vlaamse producten moeten zich ook durven meten met internationale producten.

De openbare omroep moet zijn gidsfunctie verdiepen en moet nog meer dan nu het geval is, een creatieve partner van de muzieksector zijn. Sinds de dagen van De IJslandsuite lijkt hij zijn rol als producent te hebben opgegeven.

Maar in het algemeen dient op een aantal vlakken het discours bijgesteld te worden. Het internet is niet zaligmakend, en zal niet op zichzelf de hele muzieksector uit het slop trekken. Anderzijds blijft het adagium gelden dat velen geroepen zijn, weinigen uitverkoren. Dat was vroeger zo, en dat is nu niet anders. De media moeten dus hun kritische zin blijven ontwikkelen. Door de nivelleringsdrang lijken ze immers hun kernrol te verliezen. Met steun van de overheid moet het idee dat het internet een soort heilstaat is waaraan de rechten van de artiesten moeten worden opgeofferd, bijgesteld worden.

Het Muziekplatform stelt voor om de rol van de openbare omroep als bewaker van de culturele diversiteit ten volle uit te werken. Met quota moet omzichtig worden omgesprongen. Een sensibilisatie van artiesten en consumenten over de nieuwe digitale evoluties waarbij gewezen wordt op de voordelen en de gevaren, is nodig. De overheid kan een rol spelen bij het pleiten voor correcte vergoedingen van artiesten die onder meer onder druk staan van de media. De overheid moet voldoende ruimte scheppen voor innovatie

van businessmodellen, van nieuwe technieken enzovoort. De Vlaamse overheid moet de auteurs- en nevenrechtelijke mediaregelgeving in acht nemen, ook al is die federaal.

Aan de eigen sector stelt het platform voor spaarzaam te zijn in de zucht naar media-aandacht. Dat mag geen doel op zich zijn. De sector moet moed en zelfvertrouwen vinden en trefzeker zijn. Zonder artistieke creatie zijn er geen media.

5. Een volwaardige plaats voor muziek in het onderwijs

De heer Koenraad De Meulder, Koor & Stem: Muziekeducatie is de basis van de muziekontwikkeling. Ik presenteer hier de visie van de werkgroep Muziekeducatie van het Muziekcentrum Vlaanderen.

Iedereen heeft recht op muziekeducatie. Die stelling wordt Europees gedragen. Recent nam de International Music Council een belangrijk initiatief om alle lidstaten van die raad te sensibiliseren voor dat idee.

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat muziekeducatie goed is voor de emotionele, sociale, cognitieve ontwikkeling van kinderen en volwassenen. Muziekeducatie is dus geen vrijblijvende vrijetijdsbesteding en vergt kwaliteit. De band tussen sport en persoonlijke ontwikkeling wordt door de overheid erkend. Daarom investeert zij terecht zeer veel middelen in sportontwikkeling.

De band tussen muziekeducatie en persoonlijke ontwikkeling wordt door de overheid veel minder erkend en financieel gesteund. Als de stelling dat iedereen recht heeft op muziekeducatie gevolgd wordt, moet er in de eerste plaats een algemene visie over uitgewerkt worden. Momenteel ontbreekt die immers. Een goed voorbeeld is het kleuteronderwijs, waar er geen visie op muziekeducatie is en veel afhangt van het toevallige talent van de leerkracht om muziekeducatie gestalte te geven. In het basisonderwijs wordt muziekeducatie vaak verdrongen voor de andere vakken. Bij leerkrachten ontbreekt het aan competenties om die muziekeducatie op een zinvolle manier in te vullen. In het secundair onderwijs bestaat er evenmin een duidelijk visie op muziekeducatie. Leren jongeren vandaag kritisch omgaan met de artistieke, sociale, economische en commerciële aspecten van de muziek? Krijgen zij inzicht in de muziekgeschiedenis en de actuele muziekvormen? Leren zij ervaren wat actief musiceren is?

Nochtans zijn al die vaardigheden nodig willen jongeren belang hechten aan muziek en respect opbrengen voor de auteursrechten. Kiezen voor ontwikkeling betekent ook kiezen voor kwaliteit. Ook op dat vlak zijn er een aantal problemen. In de lerarenopleiding is muziekeducatie geen prioriteit meer. Leerkrachten beschikken niet over voldoende competenties om zinvol met kinderen te musiceren of te zingen.

De muziekeducatieve organisaties, de amateurkunsten en het deeltijds kunstonderwijs hebben heel wat kennis en competenties die aan het basisonderwijs ter beschikking kunnen gesteld worden. Bij de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs zou er gelukkig toch enige samenwerking tot stand komen.

Kiezen voor kwaliteit betekent ook de opleiding van muzikanten verbreden. Heel wat afgestudeerden van conservatoria zijn gespecialiseerd in een of ander instrument, maar beschikken over onvoldoende muziekeducatieve competenties. De muziekeducatieve opleiding is vooral theoretisch en besteedt weinig aandacht aan de praktijk.

Anderzijds moet er oog zijn voor toptalent. Jongeren die zich onderscheiden, moeten een goede opleiding en begeleiding krijgen. Op dat vlak kunnen de ervaringen in de sportwereld tot voorbeeld strekken.

Kiezen voor een kwalitatieve muzikeducatie betekent kiezen voor diversiteit in de brede betekenis van het woord: sociale, culturele en etnische diversiteit. Op vlak van sociale diversiteit scoort de muzikeducatie in Vlaanderen momenteel niet echt goed. De participatie van kinderen uit lagere sociale klassen aan het muziekonderwijs blijft beperkt. Hetzelfde geldt voor de participatie van personen met een handicap aan het muziekonderwijs. Er zijn nog amper inclusieve koren, inclusieve orkesten. Via muzikeducatie leren kinderen en volwassenen omgaan met muziekgenres en muziekstijlen die in het commerciële circuit niet of nauwelijks aan bod komen. Om de culturele diversiteit te promoten, kan muzikeducatie een belangrijke rol spelen. De muzikeducatieve sector is bereid om over etnische diversiteit na te denken, maar de competenties en de middelen ontbreken om die etnische diversiteit waar te maken. De participatie van jongeren met een andere culturele achtergrond blijft beperkt. Bovendien hebben de leerkrachten nog steeds de neiging allochtone jongeren te motiveren vanuit het West-Europese muziekdenken. Dat is niet de juiste werkwijze.

Ook de muzieksector is divers. Er zijn heel wat actoren actief en de samenwerking is niet altijd optimaal. Zo is de samenwerking tussen de amateurkunsten en het deeltijds kunstonderwijs lang problematisch geweest. Onder meer onder impuls van het forum voor amateurkunsten is dat de laatste jaren verbeterd. Beide groepen werken nochtans voor hetzelfde doelpubliek. Het nieuwe decreet houdt daar gelukkig meer rekening mee. De amateurkunsten krijgen daarin een plaats.

De muzikeducatie in de muziekclubs kan inspirerend zijn voor de muzikeducatieve initiatieven. Er is eigenlijk nauwelijks zicht op de structuur en het aanbod van de commerciële muzikeducatieve initiatieven. Het is dan ook duidelijk dat er met die circuits nauwelijks een samenwerking tot stand kan worden gebracht.

De wisselwerking overstijgt de sector zelf en heeft ook betrekking op heel wat andere sectoren als het leerplichtonderwijs, het jeugdwerk, de amateurkunsten en het volwassenenwerk. Ook met die sectoren moeten er samenwerkingsverbanden gezocht worden. De ontwikkeling van de samenwerkingsverbanden is in de eerste plaats een opdracht van de muzieksector zelf. Uiteraard moet de overheid participeren maar vooral zorgen voor een kader voor een actieve samenwerking tussen de departementen Onderwijs en Cultuur. Daaraan schort het echt, beide departementen benaderen de muzikeducatie vanuit hun eigen standpunt en ontwikkelen al te weinig een gemeenschappelijke visie.

Kortom, muzikeducatie vergt kwaliteit, diversiteit en samenwerking zodat iedereen kan participeren. Iedereen heeft recht op een kwalitatieve muzikeducatie die de diversiteit in onze gemeenschap onderbouwt en steunt op een actieve samenwerking in de muzieksector.

6. Voldoende aandacht voor het culturele erfgoed

De heer Carlo Vuijsteke, Muziekcentrum Vlaanderen: De muzieksector laat sporen na, bouwt een geschiedenis op. Voor het muzikale erfgoed zijn de aanbevelingen in de eerste plaats voor de sector zelf bedoeld, hoewel de inbreng van de overheid voor sommige aspecten nodig is.

Muziek is alomtegenwoordig in de maatschappij. Het enthousiasme voor muziek was nog nooit zo groot, maar toch staan we te weinig stil bij de historische waarde en de vergankelijkheid van muziek. Daar dreigen we een prijs voor te betalen. Het muzikale erfgoed wordt immers bedreigd door fysiek verval. Tot diep in de jaren negentig werden muziekopnames bijna uitsluitend gemaakt op magneetbanden die vervolgens overgezet werden op een geluidstechnisch zwakkere drager zoals vinyl, cd's of cassettes. Het belang van die banden is groot want ze bevatten volstrekt uniek materiaal en zijn de enige oorspronkelijke bron van een opname. Duizenden van die magneetbanden zijn momenteel fysiek

aan het vervallen. De geluidskwaliteit verslechtert, uiteindelijk wordt de band compleet onleesbaar. Een echte remedie is er niet, het proces kan hooguit vertraagd worden. Als de banden goed bewaard worden en tijdig gedigitaliseerd worden, is de permanente bewaring ervan verzekerd en kunnen ze beschikbaar gesteld worden voor ander gebruik.

Daarnaast zijn er van alle muziekgenres en periodes nog tal van objecten en documenten bedreigd. Voorts is er nog het immaterieel muzikaal patrimonium zoals mondeling overgeleverde volksliedjes en onderwijstechnieken.

Het muzikale erfgoed is een onuitputtelijke bron van inspiratie, creatie en educatie. Door muzikaal erfgoed te beschrijven en duurzaam te bewaren, wordt gewerkt aan het zichtbaar maken van de plaats die muziek inneemt in het cultuurlandschap en wordt de artistieke productie ervan gevrijwaard. De zorg voor het culturele patrimonium, waarvan muzikaal erfgoed deel uitmaakt, is elementair voor het doorgronden van maatschappelijke tendensen en het garanderen van een cultuurhistorisch besef en de eigen culturele identiteit van de samenleving.

De muzieksector moet daartoe vooreerst streven naar een geïntegreerde visie. Het gaat duidelijk om meer dan enkel bewaren. Er dient ook voldoende aandacht te worden besteed aan publiekswerking, aan onderzoek en aan educatie over muzikaal erfgoed. Daarnaast moet er ook gewaakt worden over inventarisatie. Dat is een essentiële voorwaarde voor een goed behoud en beheer van het muzikale erfgoed. Voorts is het nodig ons te buigen over selectie: kan en/of moet alles bewaard worden?

Een derde belangrijke uitdaging is digitalisering. Digitale bewaring maakt het mogelijk erfgoed op duurzame wijze te vrijwaren voor de toekomst. Digitalisering biedt daarenboven ook ongekennde mogelijkheden om het rijke muzikale verleden publiek toegankelijk te maken. Digitalisering vergt echter een specifieke aanpak per type object en een investering in tijd, middelen, kennis en infrastructuur. Digitale bewaring en ontsluiting doen ook uitdagingen rijzen op het vlak van auteurs- en eigendomsrechten.

Het Muziekoverleg heeft een aantal voorstellen van actie geformuleerd. De sector moet zich bewust zijn van zijn eigen erfgoed en werken aan een sensibilisering en ondersteuning voor duurzame bewaring en ontsluiting. Daarbij moet het overleg tussen de verschillende actoren zoveel mogelijk worden gestimuleerd. Door het gebrek aan middelen en organisatie heeft Vlaanderen een gebrek aan en een ernstige achterstand op vlak van inventariseren, bewaren en ontsluiten van muzikaal erfgoed.

Voor het inventariseren en digitaliseren zijn er te weinig middelen. Het Muziekoverleg wil nagaan of publiek-private samenwerking (pps) mogelijk is. Dat gebeurde onlangs in de boekensector met de lancering van een digitaal boekenplatform. De zorg voor ons cultureel patrimonium is elementair voor het garanderen van een cultuurhistorisch besef. Op heel wat aspecten van het culturele erfgoed rusten auteursrechten. Het Muziekoverleg wil dat de overheid er mee over waakt dat zowel het recht op vrije toegang van informatie als de bescherming van de rechthebbenden in balans blijft. Het Muziekoverleg pleit voor een gezond overleg tussen gebruikers en rechthebbenden.

De overheid mag zich niet blindstaren op digitalisering. Een mogelijk overkoepelend Vlaams archief voor audiovisueel materiaal moet niet alleen voldoende aandacht besteden aan muzikaal erfgoed, maar ook de behoefte aan inventarisatie en fysieke archivering niet uit het oog verliezen. Die zijn immers noodzakelijk vooraleer aan digitalisering kan worden begonnen.

Dagelijks gaat er waardevol muzikaal erfgoed verloren, bijvoorbeeld bij het overlijden van een componist of bij het stopzetten van een platenfirma. Ook de overheid kan helpen bij het bewaren. Voor gedrukte publicaties bestaat de wettelijke verplichting tot het

deponeren van een exemplaar. Waarom dezelfde verplichting niet invoeren voor muzikale dragers?

7. Ruimte voor infrastructuur

De heer Serge Platel, Federatie van Muziekfestivals in Vlaanderen: Een goede infrastructuur is een essentiële schakel voor een bloeiende muzieksector. Het gaat dan niet alleen over een ontmoetingsplaats voor publiek en muzikant, maar ook een goede plek waar de artiest ongestoord en zonder te storen kan werken. Uit een enquête bij muzikanten blijkt dat 60 procent op zoek is naar een geschikte werkplek. Er is dus bijkomende ruimte nodig.

Er is eigenlijk geen inventaris van de ontmoetingsplaatsen voor publiek en muzikant. Het gaat om cafés, parochiale centra, jeugdhuisen enzovoort, waar jonge muzikanten hun eerste optredens plannen. Daarnaast is er het clubcircuit. De muziekclubs zijn niet alleen belangrijk voor de artiesten, maar zijn ook voor jongeren vaak de eerste introductie tot cultuur. De podia zorgen niet alleen voor presentatie maar ook voor productie en muziekeducatie. Muziekfestivals zijn dan wel een tijdelijke infrastructuur, maar bieden artiesten de kans nieuwe publieken aan te boren. Ze vormen ook de perfecte gelegenheid voor muzikale kruisbestuiving.

Voor extra repetitieruimtes zijn niet altijd bijkomende gebouwen nodig. Goede afspraken met het onderwijs en de socioculturele sector zouden er kunnen voor zorgen dat ook zij locaties ter beschikking stellen. In Amsterdam brengt men amateurs en professionele artiesten samen in een muziekclub, met een muziekcafé, een muziekwinkel. Die privé-initiatieven zorgen dan voor repetitieruimte. De vzw Repetitieruimtes is een essentiële partner van het beleid.

Een tweede uitdaging is het inventariseren van de podia voor professionele maar ook voor amateurartiesten. Ecologie speelt een steeds belangrijkere rol. De organisatoren van festivals werken aan een code van goede praktijk om gehoorschade te verhinderen. De muzieksector wil een duurzame sector zijn.

In de sector zelf moet er meer gezocht worden naar samenwerking, Clubcircuit is daarvoor een goed voorbeeld. Grote en kleine podia kunnen elkaar versterken. Een muzikant moet kunnen groeien, wat niet betekent dat elke muzikant op alle grote podia moet staan, of voortdurend repetitieruimte ter beschikking moet hebben. Daarom moet er een differentiatie zijn.

De sector vraagt van de overheid meer aandacht en een bijkomende impuls voor meer repetitieruimtes. De database van de vzw Repetitieruimtes moet voort ontwikkeld en ontsloten worden. De overheid moet ruimte voor professionalisering bieden. Het volstaat niet een infrastructuur te bouwen, die moet ook goed gerund worden, toegankelijk zijn, kindvriendelijk, muzikeducatief verantwoord, technisch ondersteund enzovoort. De sector vraagt een blauwdruk te maken, een soort benchmarking zodat duidelijk wordt welke infrastructuur daaraan kan beantwoorden en wat de behoeften zijn. Investerings in infrastructuur moeten passen in een visie. De beleidsverantwoordelijkheid voor infrastructuur zit verspreid over drie niveaus: de lokale, de provinciale en de Vlaamse overheid. De sector vraagt met aandrang een beter overleg tussen die overheden.

8. Een aangepast financierings- en fiscaal beleid

De heer Olivier Maeterlinck, Belgian Entertainment Association, BEA: Ik zal het niet hebben over fiscaal beleid, maar focussen op de Vlaamse bevoegdheden, dus het financieringsbeleid. Het Muziekoverleg heeft mensen uit de sector samengebracht in een verrijkende discussie die tweeënhalf jaar geduurd heeft. Het heeft een aantal vooroordelen uit de wereld geholpen, onder meer het traditioneel veronderstelde spanningsveld tussen

economie en cultuur. Dat spanningsveld is deels achterhaald. Dat komt onder meer door de professionalisering van de sector. Door de voortdurende dialoog in het Muziekoverleg zal dat spanningsveld blijven verkleinen.

De muzieksector is afhankelijk van creativiteit. Die creativiteit wordt beloond en gestimuleerd door auteursrechten. De auteursrechten stimuleren ook de investering in de creativiteit. Uit een studie van Arthena – belangenvereniging voor auteursrecht en naburige rechten en lid van het Muziekoverleg – blijkt dat auteursrechten en naburige rechten belangrijk zijn voor een aantal sectoren. De sector die economisch hoofdzakelijk afhankelijk is van naburige en auteursrechten genereert in België alleen een omzet van meer dan 32 miljard euro in 2008 en stelt meer dan 90.000 mensen tewerk. Het gaat om 9000 werkgevers. Deze sector is dus onder meer groter dan de horecasector en dan de auto-industrie.

De muzieksector staat onder druk van de digitale economie. Muziek was nooit eerder zo alomtegenwoordig. Er bestaan legale downloadmogelijkheden, het is mogelijk muziek te beluisteren via het internet. Muziek was nooit eerder zo bereikbaar of zo goedkoop. De digitale industrie geeft mensen de indruk dat muziek gemakkelijk is, dat het niet hoeft gemaakt te worden, dat het er gewoon is. Dat is het nieuwe spanningsveld: auteursrecht en digitale economie.

Muziek maken is niet gemakkelijk. Er komt heel wat bij kijken. De economie van de muzieksector omvat vier aspecten: muziekopname, live-uitvoering, merchandising en promotie en marketing. Voor alle aspecten is een financieringsmix nodig. Vlaanderen is een kleine markt, met 6 miljoen inwoners. Daarom is het nodig over de grenzen te kijken. Vlaanderen heeft talent, 40 percent van de 200 best verkochte albums zijn van lokale artiesten. Die zijn populair in eigen land, nu komt het erop aan ervoor te zorgen dat het buitenland volgt.

De financieringsmix bestaat uit drie componenten: subsidies, CultuurInvest, eigen inkomsten. Subsidies moeten niet alleen gestoeld zijn op culturele maar ook op economische motieven. Om de financiering met eigen inkomsten te stimuleren, zijn een aantal fiscale maatregelen nodig zoals een belastingkrediet, bedrijfsmecenaat, eventueel zelfs 'tax shelter', een verlaging van de btw. Dat zijn Europese en federale bevoegdheden.

Auteursrechten zijn een belangrijke bron van inkomsten voor de creatievelingen en voor de investeerders in creativiteit. Auteursrechten krijgen vaak de kritiek niet aangepast te zijn aan de digitale omgeving. Nochtans stelt niemand het principe in vraag dat iemand vergoed wordt voor zijn creativiteit. Het grote probleem is de handhaving van de auteursrechten in een digitale omgeving. Nu is het zo dat de wetgeving in het algemeen moeilijk te handhaven is op internet. Een aantal spelers op internet, serviceproviders, telecomoperatoren, heeft van de Europese wetgever privileges gekregen. Daardoor worden zij niet of bijna niet verantwoordelijk gesteld voor inbreuken die plaatsvinden via hun netwerken.

De principes van het auteursrecht worden in naam van de digitale economie in vraag gesteld. Stel nu dat dezelfde redenering zou gelden voor andere wetten, bijvoorbeeld de privacywetten. Gebeurt dat al? iTunes betaalt bijvoorbeeld geen belastingen in België. Wat als de principes van de belastingwetgeving in vraag gesteld worden in naam van de digitale economie en op basis van privileges van bepaalde spelers? Vooraleer in naam van de digitale economie te sleutelen aan de auteursrechten, moet de overheid dat in overweging nemen en een beleid voeren in het voordeel van de digitale economie en het auteursrecht.

9. Visie van enkele actieve artiesten

De heer Alex Callier, muzikant: Tien jaar geleden had ik het idee van subsidies voor popmuziek weggelachen. Nu niet meer. Door de internetevoluties zijn de inkomsten van muzikanten gigantisch gedaald. In 1996, toen Hooverphonic startte, investeerde Sony, onze

platenmaatschappij, veel geld in de groep. Het ging over ongeveer 100 miljoen Belgische frank. Dat geld kwam voort uit de verkoop van cd's. Het grootste deel van dat geld ging naar marketing en promotie. De opnames zelf waren minder duur. De platenfirma gaf ons ook 'toursupport'. We deden het voorprogramma van grote groepen in Europa en Amerika waardoor we een steeds groter publiek bereikten. Dat was de basis van het succes. Door de vele optredens werden er meer cd's verkocht waardoor de investering van de platenfirma rendeerde.

Op dit moment is er echter weinig geld te verdienen met fysieke dragers. Het kantelmoment was een vijf tot zes jaar geleden. In 2000 verkochten we nog 100.000 stuks van een cd, in 2005 was dat aantal gehalveerd. Nochtans was onze populariteit niet gedaald. Het aantal uitverkochte concerten bleef immers hetzelfde. De laatste jaren is dat alleen maar verergerd, een verkoop van 20.000 exemplaren is nu een groot succes.

Gevolg is dat er amper geïnvesteerd wordt in cd-opnames. Omdat er daar geen winst meer uit te halen valt, investeren platenmaatschappijen evenmin in buitenlandse tournees. Voor jonge groepen is er wel degelijk een soort subsidiesysteem nodig, maar enkel als er interesse is van het buitenland. Zo is Customs een groep die zowel in Nederland als in Duitsland een groeiend succes kent. Kristof Uittebroek van de groep weet echter niet of hij voldoende geld heeft om zijn job op te geven om buitenlandse promotie te voeren. De financiering in talentvolle jonge groepen is dus nodig.

Er zijn twee mogelijkheden, ofwel wordt de wetgeving op het internet beter gehandhaafd waardoor de sector terug geld genereert, ofwel komen er subsidies. Die subsidies moeten steunen op een visie, maar zullen in ieder geval nodig zijn. De Waalse overheid participeert bijvoorbeeld in een club in Parijs en wil in ruil daarvoor verzekerd zijn van een aantal optredens van Waalse groepen per jaar. Op zich is dat een goed idee, maar de groepen moeten dan wel voldoende publiek trekken. Om dat te controleren is er iemand nodig die daar voltijds mee bezig is.

De heer Koen Gisen, muzikant en medewerker Vooruit: De sector pleit vooral voor het verlenen van subsidies op basis van een visie. De sector heeft behoefte aan een belangenbehartiger. De sector komt versnipperd over. Auteurs, uitvoerende kunstenaars, muzikanten, producenten, publishers, concertorganisatoren, podia, beheersmaatschappijen enzovoort, gaan op uiteenlopende wijze tewerk, hebben heel wat verzuchtingen. Na vele jaren slaagt de sector erin om een en ander gezamenlijk te organiseren. Dat is een belangrijk maatschappelijk signaal. Het biedt kansen aan de sector maar ook aan de overheid. De overheidsmaatregelen zijn immers niet altijd even efficiënt.

Mevrouw An Pierlé, muzikant: Ik ben niet alleen muzikant, ik doe ook het papierwerk van de groep. Ik schrijf subsidiedossiers, maak afrekeningen. Ik doe dat uit noodzaak. Jongere groepen komen bij ons te rade. Eigenlijk zou het handig zijn als alle kennis ergens verzameld was.

De heer Koen Gisen: Wij hebben een platenlabel, ik werk als producer, ik werk deeltijds als programmeur in een kunstencentrum. Daarnaast schrijf ik ook nummers. Eigenlijk ben ik vooral ondernemer, die voortdurend investeert of op zoek is naar investeerders.

De heer Alex Callier: Een belangenbehartiger moet onafhankelijk zijn en blijven. Hij moet na alle partijen gehoord te hebben, het standpunt van de sector verdedigen.

Ik beheer twee vennootschappen. Een goede artiest is niet alleen een goede muzikant, maar ook een goede organisator met een visie. Het ondernemerschap is een belangrijk facet van het muzikantenleven. Daarvoor is geld nodig. Vroeger kwam dat geld van de platenfirma's. In de Black Box Revelation, een groep die het vrij goed doet in het buiten-

land, investeert welgeteld één privépersoon, hun manager. Milow doet het goed in het buitenland maar komt uit een rijke familie. Dat creëert een soort klassensysteem, waarbij enkel de kapitaalcrachtige groepen het maken. Dat is een nachtmerrie voor creativiteit. Talent moet een kans krijgen en mag niet afhangen van mecenaat of privékapitaal. Ook daarom is het nodig ervoor te zorgen dat de subsidies bij de juiste personen terechtkomen.

Hooverphonic, een groep van drie leden, gaat met minimum tien mensen op tournee. Eigenlijk hebben we zeven personen in dienst. Het gaat om klank- en lichttechnici, backliners en tourmanagers. Een backliner sleurt met kisten, niet omdat de muzikanten zich daar te goed voor voelen, maar gewoon omdat die hun handen moeten beschermen.

Voorts is er een tourbus nodig. Die kost al gauw 1000 euro per dag. Het is rendabeler dan logeren in hotels. Het is immers mogelijk grotere afstanden af te leggen. Voor transport wordt er blijkbaar 90.000 euro subsidies uitgetrokken. Dat is dus genoeg voor 90 dagen tourbus.

Er zijn nog heel wat andere aspecten die ervoor zorgen dat toeren een hele dure aangelegenheid is.

De heer Koen Gisen: Anders dan in België financiert in het buitenland de promotor ook vaak de tournee. Dat betekent dat één promotor vaak alle zalen huurt in dat land. Die stelt dan ook eisen aan de artiesten: ze moeten heelhuids, uitgerust en tijdig ter plaatse geraken. Dus heeft een artiest een tourbus nodig en handen om zijn spullen te dragen.

De heer Alex Callier: Een zanger moet niet alleen voldoende slaap hebben, hij moet zijn stem ook voldoende rust gunnen. Daarom heeft hij rustdagen nodig. Op die dagen worden er wel hotels geboekt, ook voor de buschauffeurs. Toeren is dus duur, maar nodig om de groep bekend te maken.

Mevrouw An Pierlé: Het heeft pas zin te toeren als de plaat uitgebracht is en als er voldoende promotie gevoerd is. Iemand daarvoor inhuren kost veel geld. Wij kregen daarvoor subsidies, maar die bleken niet te volstaan, dat is de reden waarom we een deel van de subsidies niet hebben kunnen gebruiken.

De heer Koen Gisen: Buitenlandse partners vragen meer en meer een eigen investering van de artiest. Ook dat is een gevolg van de crisis van de muziekindustrie.

De heer Alex Callier: Marketing en promo zijn belangrijk. Sinds het internet bestaat, is de marketingmachine van de platenfirma des te meer noodzakelijk. Het internet is een informatiejungle en het is moeilijk je daar te laten opmerken. Zonder platenfirma zouden grotere groepen als Hooverphonic zelfs extra middelen nodig hebben voor de promotie in het buitenland.

De heer Stef Coninx: Er is een flexibel subsidiesysteem nodig. Het huidige subsidiebeleid is goed, maar niet voldoende soepel voor een deel van de muzieksector. Door de grote interesse zou Milow dit jaar nog drie keer naar Canada kunnen gaan, maar daar zijn de subsidies te klein of de criteria te weinig flexibel voor.

De heer Herman Schueremans: Zonder het te weten was de politiek bezig de groei van de sector te fnuiken. Het is dan ook goed dat de sector zich verenigd heeft. Samen met de vroegere ministers Anciaux en Van Mechelen had ik een voorstel gemaakt om Vlaamse artiesten in het buitenland te subsidiëren voor buitenlandse tournees maar op basis van de interesse van het buitenland, dus als ze bijvoorbeeld gevraagd worden als voorprogramma van een bekende groep. De afspraak was dat dergelijke grote tournee gesubsidieerd zou

worden met 300.000 euro. De bedoeling was om de middelen, als er zich geen kansen voordeden, te sparen voor het jaar erna. Bij de nieuwe regering is dat initiatief gesneuveld. Daarom vraag ik de huidige minister van Cultuur om er alsnog een budget voor te vinden. Tussen nu en eind juni komen er een zeventigtal cd's uit van Vlaamse artiesten.

De voorzitter: Samen zijn er 45 beleidsvoorstellen gedaan waarvan 31 rechtstreeks de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest aanspreken, 10 richten zich eerder tot de federale overheid. Het gaat dan vooral over maatregelen inzake fiscaliteit en financiën. Voor vier actiepunten moeten de niveaus samenwerken. De minister beseft de uitdagingen en wil er, als de budgetten het toelaten, aan werken.

III. TOELICHTING VAN HET IN 2009 GEPUBLICEEERDE MANIFEST 'NO MUSIC NO FUN'

De heer Luc Gulinck, Genootschap Auteurs Lichte Muziek (GALM): Galm organiseerde eind 2009 een bijeenkomst waarin de auteurs aandacht vroegen voor hun precaire situatie. De slagzin was 'No songs, no fun'. Als aanzet van het debat, werd toen een 'state of the union' voorgelezen, die ik hier kort parafraseer.

Voor een goed begrip van het bredere kader, is het goed even stil te staan bij de juridische grondslag van het auteursrecht. Aan de basis van het Westerse rechtssysteem ligt de materiële eigendom. Die evidentie wordt door iedereen geaccepteerd. Aan de andere kant is er de immateriële eigendom met een stelsel van bescherming dat in de loop der jaren gegroeid is en waardoor ook aan vruchten van de geest juridische omkadering en bescherming werd gegeven. De materiële eigendom is redelijk absoluut en niet in de tijd gelimiteerd, afgezien van beperkingen als erfdiensbaarheden of onteigeningen. De immateriële eigendom is veel minder absoluut. Niet in het minst omdat hij eindig is in tijd, 70 jaar voor auteurs, 50 jaar voor uitvoerende kunstenaars, maar ook omdat er een heleboel uitzonderingen op bestaan. Het evenwicht tussen materiële en immateriële eigendom is altijd precair geweest. De immateriële eigendom wordt heen en weer geslingerd tussen de polen van enerzijds bescherming en acceptatie en anderzijds invraagstelling en zelfs ontduiking.

De afgelopen jaren werd in het zog van de digitale revolutie op die entente echter ontzettend zwaar ingebeukt: door consumenten, overheden en politici, cultuurexploitanten, programmatoren, beleidsmensen enzovoort. Auteurs zijn zich in de hoek gedrumd gaan voelen. De auteursmaatschappijen waren de pispaal. Daarbij werd gemakkelijks halve vergeten dat de auteurs eigenlijk achter die maatschappijen zitten. Auteurs hebben zich geregeld geërgerd aan het gebrek aan kennis waarmee die aanvallen werden gestoffeerd, dikwijls met verborgen agenda's en zonder enig inzicht in de bredere sector. Ze begonnen dat meer en meer te zien als een totaal gebrek aan respect voor de sector.

De bekende cultuurfilosoof Luc De Vos heeft ooit laten optekenen dat voor het overgrote deel van de mensen in dit land popmuziek en bij uitbreiding cultuur, aparte activiteiten zijn die te vergelijken zijn met filatelie, ornitologie of modelbouw. De beoefenaar wordt af en toe het geluk en de tegeldemaking van een zeldzame postzegel gegund, voor het overige gaat het voor de goegemeente over iets wat een mens na de werkuren doet en waarover verder niet te hoog moet opgegeven worden. Als beleidsmakers dan ook nog eens het draagvlak voor auteursrechten uithollen, en in de pers op foute nagels blijven kloppen, zagen ze de poten onder de stoel van de creatieve sector. Beleidsmakers nemen de creatieve sector op economisch vlak te weinig serieus. Dat staat in schril contrast met hun ambtgenoten in de buurlanden. Die voeren de economische component van muziek hoog in het vaandel.

Als beleidsmakers systematisch de auteursrechten afvallen, komt het ons voor dat zij bijdragen aan het incivieke gedrag tegen een hele beroepsgroep. Daarom vraagt GALM dat beleidsmakers de ondersteuning en bescherming niet uithollen. Maar de sector is zelf ook

verantwoordelijk en wil in geval van succes een return geven voor de participatie van de overheid. Als de overheid het verdienmodel continu afvalt, is er natuurlijk niet veel winst meer om een 'return on investment' te geven.

Het gebrek aan doorzicht in de mechanismen van het collectief beheer is desastreus, vooral in een klein land als België en in een kleine cultuurgemeenschap als Vlaanderen. Het is voor artiesten al heel moeilijk om de stap te zetten naar een professioneel bestaan in de muziek. Iedere euro telt om het verschil te maken tussen lonende creatieve bedrijvigheid en gezapig hobbyisme. Door de auteurs- en nevenrechtelijke bescherming die in haar eigen wetgeving is verankerd te ondergraven, zorgt het beleid voor het failliet van een sector. Als de sector onvoldoende middelen van bestaan heeft, dan zullen de volgende generaties het niet meer aantrekkelijk vinden om professioneel muziek te maken. De sector zou dan verzanden in amateurisme met in de rand een elite van professionelen die zich door de selecties van de subsidiëringscommissies hebben weten te wringen. We vrezen dat de job van muzikaal auteur een knelpuntberoep zal worden waarvoor er buitenlandse werkrachten moeten aangetrokken worden. Uiteraard zouden die dan van Angelsaksische origine zijn. Dat zou desastreus zijn voor de muzikale diversiteit in ons culturele landschap. Daarom vragen we een beter inzicht, een beter begrip, een betere ondersteuning van de creatieve krachten, niet in het minst op het vlak van hun rechten.

IV. REACTIES OP VOORGAANDE SPREKERS EN OP HET MANIFEST 'NO MUSIC NO FUN'

1. Standpunt van SABAM

Mevrouw Carine Libert, SABAM: Intellectuele eigendom heeft een wet nodig om beschermd te worden, maar als het enkel bij een wet blijft is het dode materie. Dankzij auteursverenigingen wordt van de wet een levende materie gemaakt die een nut heeft voor auteurs, componisten en uitgevers. De eerste conventie over intellectuele eigendom is de conventie van Bern die dateert van 1886. De eerste Belgische auteurswet kwam er in datzelfde jaar. Die wet heeft meer dan honderd jaar gegolden, tot 1994. Sindsdien is die wet, ook onder impuls van Europese richtlijnen meermaals gewijzigd. Voorbeelden van Europese aanpassingen gaan over de beschermingsduur, het volgrecht, de kabel en satelliet, de informatiemaatschappij.

Het auteursrecht beschermt de intellectuele eigendom. Het hoeft niet nieuw te zijn om beschermd te worden: originaliteit volstaat. Volgens de rechtspraak betekent dat de stempel dragen van de auteur. Het kan dus ook toegepaste kunst zijn, zodra het origineel is, komt het in aanmerking voor bescherming. Auteursrecht is ook vormvrij, het is niet zoals bij industriële eigendomsrechten nodig de zaken te deponeren of te registreren. Van zodra een werk gecreëerd is, geniet het de bescherming van het auteursrecht. Dat maakt het belangrijke onderscheid met het exclusieve recht en het recht op vergoeding. Een exclusief recht betekent dat het aan de auteur of zijn vereniging is om de voorwaarden voor het gebruik te bepalen. Het gaat dan niet alleen over financiële voorwaarden, maar ook over gebruiksvoorwaarden. Daarnaast geven uitzonderingen op het exclusieve recht een recht op vergoeding. Dat zijn de vergoedingen voor thuiskopie, reprografie en leenrechten.

De wet maakt ook een belangrijk onderscheid tussen de auteursrechten en de naburige rechten. Die laatste zijn voor de producenten en de uitvoerende kunstenaars. Gezien SABAM een vereniging voor auteursrechten is, zal ik enkel die behandelen.

De Auteurswet definieert collectief beheer als het beheer van de rechten voor meerdere rechthebbenden. Gezien de verschillende categorieën rechten zijn er verschillende beheersverenigingen. Op de eerste plaats zijn er de verenigingen die enkel de rechten beheren van auteurs, componisten en uitgevers, zoals SABAM, SACD, SCAM, voor de audiovisuele sector, SEMU voor uitgevers van bladmuziek, SOFAM voor de beeldende kunsten,

VEWA, voor de wetenschappelijke auteurs en JAM, voor de journalisten. Sommige verenigingen beheren meerdere disciplines. URADEX beheert de rechten van de uitvoerende kunstenaars; SIMM, IMAGIA, BAVP, PROCIBEL, de rechten van de producenten. Tot slot zijn er de wettelijke monopolies, de overkoepelende beheersverenigingen AUVIBEL en REPROBEL. Zij beheren het recht op vergoeding krachtens de wet.

Collectief beheer is geen verplichting, de wet zegt heel duidelijk dat individueel beheer mogelijk is. Uiteraard moet dat gereguleerd worden. Het is mogelijk aan te sluiten bij een vereniging per discipline: bijvoorbeeld bij SABAM voor muziekwerken, maar niet voor audiovisuele of literaire werken. Het kan ook gebeuren voor bepaalde exploitatiewijzen als uitvoeringsrechten, radiorechten, rechten op vergoeding. Aansluiten kan ook per territoriaal gebied, bijvoorbeeld enkel voor België.

Collectief beheer beheert dus zowel het exclusief recht van de auteur voor de inning van de rechten volgens de voorwaarden, als het recht op vergoeding. Via wederkerigheidsovereenkomsten kunnen de verenigingen ook de rechten van de vennoten in het buitenland laten gelden.

Auteurs willen vooral creatief zijn en hebben dus een administratie opgericht om hun rechten te beheren in binnen- en buitenland. Een beheersvereniging controleert het gebruik van de werken van de auteurs. De vereniging zorgt voor een economisch sterkere onderhandelingspositie. Onderhandelen met een omroep of een producent is immers niet zo eenvoudig. Voor bepaalde aspecten is collectief beheer daarenboven verplicht, onder meer voor kabelrechten en voor alle rechten op vergoeding.

Collectief beheer heeft niet alleen nut voor de auteur, maar ook voor de gebruikers. Zo hebben ze één aanspreekpunt. Bij SABAM kunnen ze bijvoorbeeld een licentie bekomen voor een quasi-wereldrepertoire. Meer en meer is er echter een fragmentering van het repertoire: belangrijke repertoria worden teruggetrokken uit het internationale netwerk van de beheersverenigingen.

Een ander gebruikersvoordeel is de garantie qua titulariteit. Dat betekent dat het aan de verenigingen is om op te zoeken welke werken er werden gebruikt en aan wie er rechten moeten betaald worden. Een auteursvereniging zal op basis van de lijst van gebruikte werken auteurs opsporen en uitbetalen. Het laatste voordeel is dat de vereniging toeziet op de naleving van de contractuele afspraken tussen de rechthebbenden. Voor een werk zijn er steeds meer rechthebbenden, de componist, de auteur, de bewerker, de vertaler, een uitgever, een subuitgever. Die kan verschillen per land.

De Société des Auteurs Belges – Belgische AuteursMaatschappij (SABAM) is een burgerlijke coöperatieve vennootschap waarvan de vennoten auteur, componist of uitgever zijn. De vennootschap is in 1922 opgericht door tien auteurs. De missie van de vereniging is het innen en verdelen van rechten, maar niet de exploitatie of distributie van werken. Als werken door derden worden gebruikt, int de vereniging de vergoeding en keert die uit aan de rechthebbenden.

SABAM is een pluridisciplinaire vennootschap die de rechten op muziek, audiovisueel materiaal, theater, literatuur en letterkunde beheert voor alle exploitatiewijzen, zowel algemeen gebruik als reproductie. SABAM vertegenwoordigt ongeveer 35.200 vennoten. SABAM stelt 302 bedienden tewerk en heeft voorlopig nog zes zelfstandige inningskantoren. De omzet in 2008 bedroeg ongeveer 217 miljoen euro. Door de meer dan 200 wederkerigheidscontracten met buitenlandse verenigingen vertegenwoordigt de vereniging een wereldrepertoire. Omgekeerd zijn de werken van de vennoten ook in het buitenland beschermd.

SABAM is lid van diverse internationale verenigingen, vooreerst van de confederatie CISAC die waakt over de goede afspraken tussen de verenigingen, maar ook van BIEM voor mechanische reproductierechten. GESAC is een Europees lobbyorgaan dat alle discussies van de Europese Commissie op het vlak van auteurswetgeving volgt. SABAM is ook lid van het Verbond van Belgische Ondernemingen.

Auteurs kunnen vrijwillig toetreden tot SABAM. De auteursrechten bestaan tot 70 jaar na overlijden van de auteur. Daarom zitten onder de vennoten tal van erfgenamen. De vennoten schrijven in op één maatschappelijk aandeel en verwerven daardoor stemrecht. De algemene vergadering kiest de raad van bestuur, die dus ook bestaat uit vennoten. De vennoten ondertekenen een overeenkomst van aansluiting en fiduciaire afstand. In die overeenkomst geven ze duidelijk aan voor welke categorie werken, voor welke exploitatiewijze en voor welke territoriale afbakening de aansluiting geldt. Die gegevens gaan dan in een centrale databank. Op internationaal niveau beheert Zwitserland de databanken. Daarnaast geven de leden uiteraard de werken aan, dat kan elektronisch. SABAM kent daar dan rechten aan toe. SABAM maakt deel uit van Fast Track. Dit systeem maakt het mogelijk de databanken van de verenigingen van andere landen te consulteren.

Naast de inning en de verdeling van rechten, verleent SABAM ook nog diensten aan de auteurs: onder meer onder vorm van advies en expertcommissies voor plagiaat. SABAM promoot ook de werken van haar leden door de deelname aan beurzen, de toekenning van prijzen enzovoort. Ze werkt ook mee aan het sociale en fiscale statuut van de kunstenaar en volgt voor haar leden de wetgeving inzake auteursrechten en tracht de stem van de auteur te laten horen bij de debatten.

Bij de inningsrechten gaat het vooral over de inning van vermogensrechten. SABAM int telkens de wet dat toestaat. Uiteraard is de vereniging daarbij gebonden aan de uitzonderingen van de Auteurswet. De beheersvereniging beheert niet de morele rechten van de auteur, maar is er soms wel bij betrokken. SABAM heeft een neutrale rol maar treedt wel op in plagiaatdossiers. Vennoten kunnen een expertadvies vragen en op basis daarvan kan SABAM de rechten voorlopig blokkeren tot er een definitieve uitspraak is.

De heer Serge Vloeberghs, SABAM: In Brussel is de hoofdzetel gevestigd van een Europese auteursrechtenmaatschappij. De facturatie gebeurt in de hoofdzetel, maar tot eind 2011 heeft SABAM nog zes zelfstandige inningskantoren. Die worden vergoed op basis van commissie voor de controle van de uitvoeringsrechten in restaurants, cafés enzovoort. In 2007 inde SABAM 231 miljoen euro, het jaar erna daalden die inkomsten tot 218 miljoen euro, voor 2009 worden de inkomsten geraamd op 197 miljoen euro. SABAM schrijft jaarlijks ongeveer 240.000 facturen uit. Er zijn 142 verschillende tarieven en contractvormen. SABAM is een pluridisciplinaire beheersmaatschappij. Voor de fono- en videografische reproductievormen zijn er 21 tarieven, voor de podiumkunsten 13, voor de media en online 30, voor de visuele kunsten 26, voor de literatuur 19 en voor de lichte mechanische muziek 33.

SABAM maakt een onderscheid tussen collectieve en individuele inningen. Bij individuele inningen is duidelijk wat er gespeeld wordt en wie de rechthebbenden zijn. Dat geldt bijvoorbeeld voor concerten. Bij collectieve inningen is op voorhand niet duidelijk waarvoor de gelden geïnd worden. Dat is bijvoorbeeld het geval voor een fuif, voor muziek in cafés en restaurants. Op voorhand wordt gevraagd welke muziekbron zal gehanteerd worden, achteraf krijgt SABAM de speellijsten. De collectieve inningen worden dan op basis van de speellijsten verdeeld.

SABAM int voornamelijk op basis van het principe van het exclusief recht van de auteur. De auteur bepaalt dan welke condities hij vasthangt aan zijn toestemming. Als hij de fiduciaire rechten afstaat aan SABAM, zal die de tarieven vastleggen. Voor sommige aspecten is het collectieve beheer verplicht, bijvoorbeeld voor de doorgifte via kabel of satelliet. Een derde vorm van inkomsten zijn de wettelijke licenties, daarvoor maakt SABAM deel

uit van verschillende overkoepelende organisaties. Voor thuiskopie int AUVIBEL de rechten, voor reprografie en leenrecht, dus bijvoorbeeld voor bibliotheken, REPROBEL.

SABAM maakt een onderscheid tussen de akkoorden die ze individueel afsluit met de gebruiker. Dat zijn bilaterale akkoorden maar SABAM tracht ook het auteursrecht aanvaardbaar te maken voor de verschillende sectoren van het maatschappelijke leven. Daarom sluit SABAM zoveel mogelijk sectorale akkoorden af. Zo is er over de tarieven voor de horeca, de cafés en de restaurants onderhandeld met de verschillende horecafederaties. Dat is ook het geval voor de inningen in de frituren. Het tarief voor fuiven is bepaald samen met de volledige socioculturele sector. Het tarief voor de festivals is tot stand gekomen in overleg met de federatie van de festivalorganisatoren. Voorts zijn er tarieven vastgelegd met de federatie van autocarondernemingen. Ook voor de kabeldoorgifte heeft SABAM het tarief niet eenzijdig vastgelegd, daarover is onderhandeld met Cable Belgium. Het tarief in de winkels is bepaald na langdurige onderhandelingen met Fedis. Met de verschillende schoolnetten is er een overeenkomst gesloten over schooltarieven, onder meer voor muziek in de leraarskamer. Voorts zijn er nog tarieven vastgelegd met de foorreizigers, met de platensector, met de kerkfabriek, het leger. Onlangs is er ook een regeling afgesloten over het muziekgebruik op de werkvloer met het Verbond van Belgische Ondernemingen, met UNIZO, met het Neutraal Syndicaat Zelfstandigen, met de Union des Classes Moyennes, met het Liberale Verbond van Zelfstandigen. Voor de socialprofitsector is er een apart akkoord, daarvoor werd er met UNISOC een tarief bepaald voor muziek op de werkvloer. Onlangs is er ook een tarief afgesproken met de jeugdhuizen. Kortom, SABAM tracht op basis van akkoorden met de sectoren tarieven af te spreken.

De mediatarieven leverden SABAM in 2008 37 miljoen euro op, ongeveer 17 percent van haar totale omzet; de mechanische muziek 41,9 miljoen euro; de concerten en festivals ongeveer 12 miljoen euro; de toneelrechten 3,2 miljoen euro; de mechanische reproductierechten 16,7 miljoen euro; de onlinerechten 1,1 miljoen euro; reprografie 1,9 miljoen euro; de thuiskopie 3,7 miljoen euro; het leenrecht 0,6 miljoen euro en de letterkundige en visuele kunsten 1,2 miljoen euro. Het bedrag voor de mechanische muziek is te nuanceren, omdat er ook bedragen inzitten, afkomstig van het buitenland en bedragen die SABAM int voor het buitenland. Rechten afkomstig uit het buitenland zijn de vergoedingen ontvangen van de buitenlandse zustermaatschappijen, voor het in het buitenland afspelen van het Belgische repertoire. Die inkomsten bedroegen in 2008 13,1 miljoen euro. Omgekeerd int SABAM in België voor het internationale repertorium. SABAM treedt ook op als Europese vertegenwoordiger voor de platenmaatschappij Universal. De inkomsten uit de Europese platenverkoop van Universal zijn goed voor iets minder dan 85 miljoen euro. De Belgische platenverkoop omvat maar een vierde van de inningen. De media-inningen vertegenwoordigen ongeveer een derde van de Belgische omzet van SABAM.

Individuele inningen zijn goed voor ongeveer 40 percent van de totale omzet van SABAM, de andere zijn collectieve inningen, dus inningen in winkels, restaurants, in bedrijven enzovoort. Het grootste deel daarvan is afkomstig van de media-inningen en de licht mechanische muziek.

Onlangs heeft SABAM vrijwillig een samenwerkingsverband afgesloten met de beheersvereniging van de platenmaatschappijen. Samen met die maatschappij int SABAM onder de koepel van UNISONO de rechten voor muziek in de bedrijven, voor de telefonische wachtmuziek en voor muziekgebruik op bedrijfswebsites. Voor die drie exploitatievormen zijn er dus één aangifte en één factuur. SABAM doet ook inspanningen om de administratie te vereenvoudigen en heeft op 1 januari 2010 een website gemaakt voor een eenge maakte aangifte. Bedrijven, winkels, restaurants kunnen aangifte doen via een portaal site. Momenteel zijn er echter nog twee facturen: een voor de auteursrechten en een voor de minnelijke vergoeding, maar er wordt gewerkt aan een samenvoeging. In een volgende fase zal ook een elektronische aangifte voor de occasionele evenementen mogelijk zijn.

Mevrouw Carine Libert: Een volgend aspect is de verdeling van de rechten. De rechten worden door SABAM verdeeld op basis van het algemene reglement en de repartitieregels. Soms zijn er specifieke afspraken met de rechthebbenden bijvoorbeeld bij megaconcerten. De rechten worden uitgekeerd op basis van playlists of, vooral bij restaurants en andere horecazaken, op basis van steekproeven. Technieken van fingerprinting maken het mogelijk werken te identificeren. Eenmaal de werken geïdentificeerd zijn, moeten op basis van overeengekomen verdeelsleutels de rechten worden uitgekeerd. Auteurs, componisten en uitgevers bepalen onderling de verdeelsleutels op hun werken en die respecteert SABAM. Soms kunnen rechten niet worden uitgekeerd omdat er beslag werd gelegd op de rechten van vennoten of wegens interne blokkering. Dat kan voorkomen in geval van betwisting tussen auteur en uitgever of bij een plagiaatdossier.

Ook de verkoop van uitgavencatalogi of administratiecontracten moeten goed worden opgevolgd en in de databanken van SABAM worden opgenomen opdat de rechten aan de juiste personen zouden worden uitbetaald.

SABAM behandelt niet alleen de rechten in België maar ook uit het buitenland afkomstige rechten via de wederkerigheidscontracten. Die contracten zijn door de Europese Commissie al herhaaldelijk aangevallen omdat ze de interne markt zouden belemmeren. Recent was er een beschikking van de Europese Commissie naar aanleiding van een klacht van RTL en Music Choice Europe tegen de confederatie en de Europese vereniging. De beschikking van 16 juli 2008 stipuleerde dat de impact van alle verenigingen in de onderhandelingen te beperkt was. De wederkerigheidscontracten voor vier specifieke domeinen – kabel, satelliet, online en interactieve onlinetoepassingen – moesten we bilateraal onderhandelen, wat ook is gebeurd. Uiteindelijk blijkt het ontzettend moeilijk om zelfs bilateraal tot afspraken over multiterritoriale licenties te komen. De bedoeling was te voorkomen dat beheersverenigingen aangevallen worden door gebruikers zoals iTunes die vonden dat ze in Europa met 27 licenties hun muziekdiensten moeilijk van de grond kregen, terwijl in de VS één licentie volstaat.

In 2005 kwam er een Europese aanbeveling en stilaan is er een evolutie van één licentie per grondgebied naar één licentie per repertoire waardoor de grote repertoires gemakkelijker marktvoorwaarden opleggen. Dat is voor SABAM met een Belgisch klein repertoire een gevaarlijke evolutie voor onze culturele diversiteit. Zelfs op onze eigen markt slagen belangrijke operatoren zoals Celas – het inningsbureau voor EMI, Anglo-Amerikaans repertoire – erin betere voorwaarden en tarieven te bedingen voor gebruik op ons grondgebied. Wij zien ons intussen geconfronteerd met het feit dat het nog moeilijker wordt om licenties toe te kennen en we kunnen nog minder repertoires vertegenwoordigen.

Wij rekenen op de gevoeligheid van het Europees Parlement voor de factor culturele diversiteit, en hopen te kunnen komen tot een model waarbij we opnieuw een wereldrepertoire kunnen aanbieden en alle repertoires een gelijke behandeling krijgen.

Inzake collectief beheer is er een controle. Om te kunnen innen op Belgisch grondgebied moet men over een erkenning beschikken. Europese verenigingen zullen vanaf nu op Belgisch grondgebied een filiaal moeten oprichten en zijn voor de inningen aan dezelfde verplichtingen onderworpen. De controle zit bij een dienst op het ministerie van Economische Zaken. Op 10 december is een belangrijke wet gepubliceerd over statuut en controle op de beheersverenigingen, die een aantal verplichtingen verduidelijkt: de informatieplicht ten aanzien van vennoten en ten aanzien van gebruikers, en ten aanzien van de controle-dienst.

De toekomst houdt uitdagingen maar ook bedreigingen in. Uitdaging vormen de nieuwe exploitatiewijzen. Voor beheersverenigingen is het belangrijk dat werken worden geëxploi-

teerd, maar dan moeten ze ook gevaloriseerd worden. Auteursrechten moeten bij gebruik van werken erkend worden. Daarom is het cruciaal dat voor de Europese Commissie een model van pan-Europese licenties tot stand kan komen. Onze vennoten worden onze concurrenten. EMI zit in de raad van bestuur, maar is tevens de initiatiefnemer voor rechtstreekse licenties voor het eigen Anglo-Amerikaans repertoire.

In het belang van de culturele diversiteit en ten behoeve van de eigen vennoten zal SABAM ervoor pleiten dat de werken van het eigen repertoire worden erkend.

2. Standpunt van de VRT

De heer Marc Coenen, directeur strategie: De grote vraag voor ons is of we een deel van de oplossing dan wel van het probleem zijn. Volgens mij is het een beetje van beide. Mijns inziens zijn we aan het dweilen met de digitale kraan open. Op de digitale snelweg heerst een groot probleem met de auteursrechten en de VRT vormt in die zin zeker geen knelpunt, aangezien we trouw de auteurs vergoeden voor hun werk. In 2002 voorspelde David Bowie al dat de copyrights zouden verdwijnen met de opkomst van de digitalisering. Het bestaat nog wel, maar de inkomsten van auteurs zijn erop achteruit gegaan. De VRT is vooral een mediabedrijf en slechts een heel kleine uitgever. Onze taak bestaat er in eerste instantie in aan publieke informatie en communicatie doen voor alle Vlamingen, een gedeeld referentiekader verzorgen voor iedereen en verbindend zijn, en ten slotte moeten we zorgen voor verscheidenheid en vernieuwing. Me dunkt komt dat ook tot uiting in het muziekbeleid van de VRT, dat sinds 2009 in een heus document is vastgelegd. De heer Kerremans, die daarvoor instaat, zal het toelichten.

De heer Gerrit Kerremans, muziekcoördinator: De bedoeling is vooral dat we los van ons muziekbeleid de samenwerking met Vlaamse artiesten en de Vlaamse muzieksector onder de loep nemen. De VRT heeft in de loop van zijn bestaan altijd een belangrijke rol gespeeld in de ondersteuning van de Vlaamse muzieksector. Aandacht voor Vlaamse identiteit is een centrale beleidsopdracht voor de VRT, ook inzake muzikaanbod. Dat maakt een intensieve en creatieve samenwerking met de muzieksector des te belangrijker.

De samenwerking speelt zich af op twee vlakken, onderscheiden in een economische en een culturele ondersteuning. Economisch gezien gaat het om te betalen bedragen voor bepaalde rechten en voor geleverde prestaties en het ruilen van mediaruimte waartegenover een financiële waarde staat. Een andere soort economische impact zijn de compositieopdrachten en de merchandising die we via VRT-line extensions in de markt zetten.

De culturele impact slaat vooral op het complementair muzikaanbod van de VRT, dat generalistisch, verdiepend en lokaal gericht is. Ook de reguliere redactionele aandacht en de coproducties zijn een onderdeel van de culturele ondersteuning.

In 2009 is er een kwalitatief muziekonderzoek gebeurd en een bevraging van de sector zelf, voorafgaand aan het opstellen van het muziekbeleidsplan. Dat plan is in februari 2009 aan de sector en de pers voorgesteld onder de titel 'Iedereen verdient muziek'. De eerste pijler is generalistisch omdat we willen werken voor een breed publiek, verschillende doelgroepen met verschillende behoeften. Dat garandeert muzikale diversiteit.

De complementariteit werkt vanuit de idee van een specifiek profiel voor alle netten. Daartoe worden duidelijke formats geïnstalleerd die niet te ver van elkaar af liggen, maar ook niet te veel overlappings hebben. Dat maakt onderlinge migratie van de luisteraars mogelijk. Elk net heeft zijn unieke muziekwaarde.

Als openbare omroep moeten we tevens verdiepend werken. Er is een thematisch aanbod en een gespecialiseerd aanbod voor specifieke doelgroepen. Voor het lokaal talent

wordt een extra inspanning gedaan met een belangrijk aandeel Vlaams en Nederlandstalig repertoire. Bovendien is er een niet onbelangrijk aandeel redactionele ondersteuning voor Vlaamse artiesten.

De beheersovereenkomst met de overheid stipuleert dat verspreid over de vijf radionetten, de VRT over het totale muziekaanbod 20 percent Vlaamse producten zou draaien. Vorig jaar was een vierde van het muziekaanbod van Vlaamse origine. Voor het Nederlandstalige aanbod zijn in 2009 ook interne richtlijnen uitgevaardigd ten aanzien van Radio 1, die we vroegen om 10 percent Nederlandstalige muziek of één nummer per uur te draaien, en van Radio 2, die 25 percent moet halen, of drie nummers per uur.

Los van de aangeboden airplay, biedt de VRT qua ondersteuning ook nog de reguliere redactionele aandacht, de interviews, de sessies van artiesten die op bezoek komen en de specifieke thematische programma's waarin alleen de Vlaamse muziek aan bod komt, zoals Allez Allez op Radio 1 en Viva Vlaanderen op Radio 2. Samen met de artiesten worden er ook showcases georganiseerd, waar Belgische of Vlaamse artiesten een nieuw product kunnen voorstellen. Daarnaast zijn er nog gastoptredens. Studio Brussel gaat duidelijk op zoek naar jong Vlaams talent door bijvoorbeeld een evenement op te zetten zoals recent nog in samenwerking met de AB, 'De Poulains'. Vier jonge bands kregen er een live platform. Met Vibe on Air realiseren we een samenwerking met Poppunt, waar we wekelijks op zoek gaan naar echt nieuw jong Vlaams talent.

Los van de sponsoring, concerten en tours van Vlaamse artiesten die we ondersteunen, geven we ook geregeld compositieopdrachten aan componisten en auteurs voor fictiereeksen en Ketnet. Bovendien wordt voorafgaand aan de MIA's de week van de Vlaamse muziek georganiseerd waarin het Vlaamse repertoire de revue passeert. De MIA's zijn een coproductie met het Muziekcentrum Vlaanderen.

De economische component van de samenwerking spitst zich vooral toe op auteursrechten. We betalen heel wat auteurs- en naburige rechten aan auteurs, componisten, producenten en uitvoerende artiesten die worden geïnd door de gekende beheersvennootschappen: URADEX, SABAM, IMAGIA en SIMIM. We betalen ook uitzendrechten voor audiovisuele producten aan producenten, distributeurs, organisatoren. Dat kan gaan over televisieprogramma's, concertregistraties enzovoort. We hebben met Ultratop een exclusieve jaardeal voor de uitzendrechten voor de verkoopslijsten.

De vergoedingen voor prestaties van artiesten kunnen in verband staan met gastoptredens als het niet gaat om promotionele items, en om compositieopdrachten.

De VRT-publishing en merchandising heeft tot doel te investeren in Vlaamse muziekcreaties en die te exploiteren. Zo kunnen de eigen investeringen deels worden terugverdiend en opnieuw geïnvesteerd. De VRT is daarmee nog niet zo lang bezig, maar toch is het een standaardpraktijk in vele Europese openbare omroepen.

Andere inkomsten die naar de muzieksector terugvloeien zijn de gelden die voortkomen uit verkoop van cd's en dvd's.

De inkomstenverdeling toont dat het luik publishing klein is en de merchandising het grote gedeelte. 27 percent daarvan zijn de inkomsten uit verkoop van de cd's en dvd's.

Een andere manier om economische impact te hebben, is afspraken te maken over mediaruil met producenten of organisatoren. Vooral het concertcircuit is voor de VRT een belangrijke partner. Zo circuleert er per jaar ongeveer 8 miljoen euro in ruil voor onder meer concerttickets. Ook de coproducties, de concertregistraties en promotionele showcases en acties voor nieuwe releases vallen eronder. In ruil krijgen producenten een media-campagne op radio of televisie.

Ten slotte is er ook samenwerking met de steun- en aanspreekpunten. Zo wordt er met het Muziekcentrum Vlaanderen heel nauw samengewerkt voor de MIA's. Belgische of Vlaamse bands worden in het buitenland mee door ons gepromoot door samenwerking met Eurosonic, het grootste showcase-festival van Europa, waar zowel Studio Brussel als het Muziekcentrum aanwezig zijn. Ook met het muziekarchief werken we samen om het Vlaams muzikaal cultureel erfgoed te digitaliseren en te bewaren. Met Poppunt, het steunpunt voor jonge, beginnende muzikanten werken we samen rond de muzikantendag en dan is er nog Vibe on Air waarbij elke week een niet-gekende beginnende band zendtijd krijgt op Radio 1 en Studio Brussel.

Er is een prioriteitenlijst opgesteld met dingen die we nog beter moeten doen. Daar is nog heel wat werk aan, maar de VRT wil en zal altijd aandacht blijven besteden aan nieuw en jong talent en zal daarom als katalysator blijven optreden. De maximale aandacht voor Vlaams repertoire is een verplichting met de 20 percent kpi (kritische prestatie-indicator) door de overheid. Dat gaat enkel om airplay en de VRT doet daarnaast nog heel wat andere zaken. De VRT wil vooral ook een transparant rechtenbeleid. Een eengemaakt contract voor uitzend- en opnamerechten zou daarbij bijzonder handig zijn. De VRT heeft in die zin een voorstel uitgewerkt dat de producenten en managementorganisaties eerstdaags zullen ontvangen.

Het sectoroverleg dat twee jaar geleden is opgestart, wil de VRT intensifiëren, omdat het belangrijk is van elkaar te weten wat goed is en wat beter kan. Belangrijk aandachtspunt blijft een evenwichtig en divers aanbod. Presentatoren en redacteurs krijgen de opdracht te fungeren als gids voor het zoeken naar en vinden van nieuwe muziek. Het aanbod is immers zo groot dat mensen door het bos de bomen niet langer zien, zeker op internet. De gidsen moeten als filter dienen net als de platenfirma's dat vroeger waren. In het algemeen wil de VRT diversiteit in de muziek stimuleren.

'Life is Music' is niet toevallig de baseline van Studio Brussel en omschrijft de leefwereld van de luisteraars van de zender. 'Music is Life' heet het manifest dat voorligt en dat de leefwereld van muzikanten en de muziekindustrie mooi omschrijft. Er ligt nog een mooie wisselwerking met de VRT in het verschiet.

3. Standpunt van de Vlaamse Jeugdraad

De heer Luk Tas, stafmedewerker Jeugdbeleid Vlaamse Jeugdraad: Wij zijn blij met onze aanwezigheid hier, omdat muziek en jeugd twee onscheidbare dingen zijn. Die stem moet in dat debat dus klinken.

De Vlaamse Jeugdraad heeft een louter adviserende taak en heeft geen officieel advies over het thema downloaden. Via het internet organiseerden we echter over een tijdspanne van een week een kleine enquête bij een driehonderdtal jongeren waar we interessante gegevens uit distilleren.

De antwoorden kwamen zeer snel binnen, wat aantoont dat het thema aanspreekt bij jongeren. De respondenten bestonden voor 46 percent uit vrouwen, voor 54 percent uit mannen. We vroegen of ze muziek downloaden van het internet of niet. In 75 percent van de gevallen was het antwoord affirmatief. De vraag of daarvoor werd betaald, leverde verontrustende cijfers op. Maar liefst 71 percent antwoordde dat ze nooit betaalden voor downloads, 20 percent betaalt soms en slechts 9 percent betaalt altijd.

Er is ook gevraagd naar het bijwonen van optredens. 91 percent zei daarop ja en 81 percent bleek ook muziekfestivals aan te doen. Muziek leeft dus bij jongeren.

We wilden ook weten hoeveel ze willen uitgeven aan muziek. Voor een cd willen jongeren gemiddeld 12 euro spenderen, voor één song 0,76 euro, voor een optreden 25 euro en voor een festival 70 euro.

De steekproef geeft in elk geval een beeld van wat jongeren willen met en voor muziek. Andere info die we eruit konden halen, was dat bij jongeren downloaden in de top drie staat van het internetgebruik – en dat met een gemiddelde frequentie van 7,8 keer per week gedurende 2,6 uur per dag. Het gaat om muziek, films en games. Er is een sterke vertegenwoordiging van 16 tot 24-jarigen. Scholieren zijn serieuze downloaders en dat in toenemende zin naarmate ze ouder worden. Ook in het lager secundair begint men al met downloaden.

Wat leren die gegevens ons? Downloaden blijkt een realiteit, met twee circuits: legaal en illegaal. De Vlaamse Jeugdraad is tegen illegaal downloaden, maar we wijzen erop dat de motieven van jongeren wel anders zijn dan van wie er winst uit wil halen. Er is nood aan een goedkoop en gebruiksvriendelijk instrument om legaal downloaden mogelijk te maken. Daar staan wij volmondig achter, want ook wij vinden dat auteurs recht hebben op hun vergoeding. In dat hele debat willen we echter liever de jongeren niet gecriminaliseerd zien, wat wel degelijk gebeurt. Sla er de pers op na of luister naar een debat in dat verband, en jongeren worden afgedaan als grote schuldigen. Wij willen juist aanbrengen dat jongeren en de jeugdsector een partner zijn van de muzieksector. Dat moet het vertrekpunt zijn van een nieuwe visie. Jongeren zijn gebruikers en geen vijand, al moeten uitwassen aangepakt worden. De argumenten voor onze visie worden u verder uitgelegd.

Mevrouw Isabel Devriendt, stafmedewerker Jeugdbeleid Vlaamse Jeugdraad: Onze argumenten hebben we afgeleid uit gesprekken, uit de steekproef, maar ook uit een Nederlands onderzoek van het TNO Informatie en Communicatietechnologie over de economische en culturele gevolgen van filesharing van muziek, film en games. Het onderzoek is uitgevoerd in 2009, en kan allicht ook enigszins geëxtrapoleerd worden naar Vlaanderen.

Downloaden en koopgedrag zouden volgens het onderzoek hand in hand gaan. Downloaders zijn ook gewoon muzikkliefhebbers en het aanschaffen van muziek op cd behoort tot hun dagelijkse levenssfeer. De downloadmarkt en de koopmarkt richten zich op andere behoeften. Het verschil in koopgedrag tussen downloaders en niet-downloaders bedraagt bijvoorbeeld 4 procent, wat we bitter weinig vinden.

Waarom zouden jongeren nog iets kopen als het dan toch zoveel goedkoper is via internet? Daarvoor zijn er echter nog motieven. Als de muziek uitzonderlijk goed is, koopt 80 procent van de respondenten alsnog de cd. De artiest willen steunen, het hoesje of boekje willen bezitten en een betere kwaliteit zijn nog drie redenen om toch een cd aan te schaffen.

Een ander argument voor downloaden is dat op internet een veel diverser en toegankelijker cultuuraanbod beschikbaar is. Zowel de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens als het Internationaal Verdrag over de Rechten van het Kind stellen dat eenieder recht heeft op een brede toegang tot cultuurproducten. Downloaden biedt in die zin een groot voordeel.

Ook het leren kennen van andere genres wordt gemakkelijker. Vroeger werd koopgedrag helemaal afgestemd op één gekend genre muziek en daar bleef het bij. Eenmaal een soort muziek dan wel bevalt, gaan jongeren wel tot koopgedrag over, maar als het niet aanslaat, lijden ze er ook geen schade bij. Internet genereert op die manier ook nieuw publiek en fans. Zij zorgen vervolgens voor een verdere verspreiding van muziek, wat alweer een voordeel is.

Het Nederlandse onderzoek toonde ook een causaal verband aan tussen downloaders en het ook echt bijwonen van concerten of het aankopen van merchandising goederen. Ook dat is dus positief, want downloaden stimuleert dan extra consumptie. Het lijkt dan ook zinvol voor artiesten daarin meer te gaan investeren.

Voor gebruikers in het algemeen, en zeker voor jongeren, is het niet altijd duidelijk wat wel en wat niet mag. Informatie en voorlichting voor gebruikers zijn daarom broodnodig.

Gebruiksgemak, beschikbaarheid en kwaliteit zijn belangrijk. Jongeren gaven in het kader van het onderzoek aan dat er amper een kwaliteitsverschil zit tussen legaal en dus betalende downloads en de illegale, wat bij hen de vraag doet rijzen waarom ze dan zouden betalen. Ze hoeven ook niet meer naar de platenzaak tijdens de openingsuren, want muziek is continu beschikbaar op welk moment van de dag ook. Internet maakt het hen dus veel gemakkelijker. Bovendien is illegaal downloaden veel eenvoudiger dan legaal downloaden, omdat er een boel registratieprocedures niet nodig zijn.

Het budget dat jongeren in Nederland wensten te spenderen aan een cd, bleek slechts 8 euro, wat de Vlaamse jongeren toch wat guller maakt. Die bedragen stemmen in elk geval tot nadenken, in het licht van de gangbare prijzen van gemiddeld om en bij de 17 euro. Er is een verschuiving in het budget van jongeren merkbaar en er zijn veel meer spullen die ze willen kopen: gsm's, oplaadkaarten, kleding, dvd's, festivaltickets enzovoort. Het gemiddelde zakgeld van een vijftienjarige bedraagt 31 euro per maand en is gezakt tegenover 2008. Dat jongeren minder waarde zouden hechten aan muziek als ze er minder voor zouden betalen, lijkt ons een bizarre redenering. Muziek maakt deel uit van de identiteit van jongeren.

De heer Luk Tas: Wij willen nog benadrukken dat de jeugdsector toch een belangrijke rol te spelen heeft in het integrale debat, ook inzake auteursrechten, het ondersteunen van artiesten en het bieden van een podium. Er zijn trouwens ook initiatieven vanuit die sector.

Zo is de jeugdsector een belangrijke organisator van fuif- en concertenfestivals. Die zorgen ervoor dat artiesten via de auteursrechten ook hun rechtmatige vergoeding ontvangen. De jeugd is dus een interessante partner. Het organiseren van fuiven en concerten vergt een inzicht in de verschillende vormen van wetgeving, milieuvergunningen, auteursrechten, billijke vergoeding enzovoort. Het debat moet er daarom ook op gericht worden die zaken zo eenvoudig mogelijk te houden opdat de jongeren begrijpen waarover het gaat en erin willen investeren.

De jeugdsector zelf biedt ook een podium aan jonge artiesten. Velen beginnen in het jeugdhuis, dat investeert in repetitieruimtes en kleine concertzalen. Het is belangrijk dat men dat niet uit het oog verliest en dat de overheid daarin blijft investeren.

Mevrouw Isabel Devriendt: Evenmin onbelangrijk is het feit dat de jeugdsector voor een enthousiast publiek zorgt.

De Vlaamse Jeugdraad wil er ook op wijzen dat het om een beleidsoverschrijdende materie gaat. Het gaat over cultuurtoegang en verschillende culturele aspecten, over downloadgedrag, over economie, waar het gaat om de nood aan innovatie vanuit de digitale markt. Daarnaast is ook justitie en de regelgeving deel van het debat met nieuwe wetten en regels. Al gaat het niet enkel om Vlaamse materie, toch zouden we graag zien dat er een eenvormig geheel ontstaat.

Sowieso moet de muziekindustrie mee kunnen stappen in de digitale wereld waarin jongeren leven. Als illegaal downloaden zo gemakkelijk is, dan klopt er allicht iets niet. Dat behoeft een oplossing waarmee zowel jongeren als de muzieksector zelf tevreden kunnen zijn. In die zin zijn er al aanzetten gegeven door wetenschappers, wat zelfs ging tot aandeelhouderschap van een artiest.

Ook de Europese aanpak is cruciaal, want internet stopt niet aan de grens. Er zijn al afspraken van het Europees Parlement die in de richting van sensibilisering en voorlichting wijzen in plaats van zomaar straffen. Dat juichen we alvast toe.

Met jongeren als een van de grootste gebruikersgroepen van muziek, menen we ervoor te mogen pleiten dat ze ook inspraak krijgen in het debat. De Vlaamse Jeugdraad hoopt daarin een platform te mogen zijn voor al wie tot constructieve oplossingen wil komen.

V. VRAGEN VAN DE COMMISSIELEDEN EN ANTWOORD VAN DE SPREKERS

De heer Johan Verstreken: Ik volg de chronologie van de sprekers. Stef Coninx stelde dat het jammer was dat in het Vlaams regeerakkoord het item muziek niet voldoende aan bod is gekomen. Dat heeft alles te maken met het feit dat binnen de regering de afspraak is gemaakt om per beleidsdomein niet meer dan 40 pagina's te besteden. De voor de beleidsdomeinen Cultuur en Media bevoegde ministers zijn ruimschoots daarop attent gemaakt. Zelf wilde ik graag ook wat in de vorige legislatuur is aangebracht, ingebed zien in het beleid en er is beloofd dat alles in de jaaractieplannen wordt opgenomen. Het kabinet volgt ook deze bespreking op de voet.

Ik ben het met de heer Corthouts eens dat het verstandig is pragmatisch te werk te gaan en geleidelijk te groeien naar een muziekplatform om uiteindelijk overeenstemming te bereiken. Toch rijst dan meteen de vraag of dat laatste wel haalbaar is. Er zijn verschillende doelstellingen die samengaan met verschillende genres. Er zijn wel goede stappen in de juiste richting gezet.

Bij de heer Vastesaegeer kwam het deeltijds kunstonderwijs ter sprake. Ziet u heil in Syntra-opleidingen voor muziekonderwijs? Worden in muziekacademies en conservatoria ook computermuziek en nieuwe technieken aangeleerd? Is daar nood aan?

Het lijkt me evident dat we verder moeten kijken dan de kerktoren. Talent vergt ook het talent om dat te gebruiken. Vroeger waren er managers en platenfirma's. Is die administratie vandaag de taak van de creatieveling zelf? Moeten zij niet begeleid worden zodat ze zich enkel nog met de creatieve kant van de zaak moeten bezighouden? Dat heeft uiteraard alles te maken met de beschikbaarheid van budgetten en kunnen overleven, wat niet altijd gemakkelijk is.

De heer Quaghebeur had het over geld verdienen en het feit dat het buitenland daarin een serieuze meerwaarde is. Hoe moet die visie toepassing vinden op Nederlandstalige artiesten, want het gaat in die zin vooral om anderstalige artiesten? U opperde dat overheidsmissies naar het buitenland artiesten zouden moeten meenemen. Daar sta ik volkomen achter. De ambassadeurs die we in de commissie voor Buitenlandse Zaken over de vloer krijgen, zijn vragende partij om alles wat met onze cultuur en ons cultureel erfgoed te maken heeft, te laten dienen om Vlaanderen op de kaart te zetten. Nodig die mensen ook uit, zou ik zeggen, bij elk evenement of feestelijkheid. F.I.T. (Flanders Investment and Trade) werd ook vermeld. Maken jullie dan geen gebruik van de economische en ondersteuningsmogelijkheden die de regering biedt?

De heer Gulinck had het over de openbare omroep als producent. Doelt u dan op de VRT of de VAR als eigen platenlabel? Hoe staat de muzieksector daartegenover? Er is immers enige discussie gerezen in het verleden, precies daarover. Is het initiatief van de VRT dan geen onderliggende concurrentie? Of wordt het als ondersteuning beschouwd?

Het bewaken van de culturele diversiteit is een positief gegeven. Missen jullie momenteel dingen in het media-aanbod op radio en televisie? Moet dat beter?

De heer De Meulder gaf een mooi overzicht van het onderwijsaspect en de afstemming tussen de departementen Cultuur en Onderwijs. Men zou zich intussen buigen over een betere wisselwerking.

De heer Vuijsteke sprak over de digitalisering van oude muziekbanden en het voorstel om verplicht muzikale dragers te deponeren. Is daar wel plaats voor? Het lijkt me overigens een huzarenwerk en kostelijk. Is er trouwens een termijn op die archivering gezet?

De heer Platel had het over de infrastructuur. Van de jongeren in de muziek is zowat 60 percent op zoek naar geschikte repetitieruimte. Daaraan wordt in de meeste gemeenten wel in de mate van het mogelijke voldaan, maar in steden is het niet zo evident, onder meer omwille van de geluidsisolatie. Er is voorgesteld scholen in te schakelen, maar die zitten al eivol. Waar moeten de muziekinstrumenten heen en hoe moet er dan na de uren geoefend worden? Het is niet gemakkelijk maar er is een hoge nood aan ruimte. Is er een beleidsplan nodig dat voorziet in een minimum dat steden en gemeenten moeten doen? Hoe kunnen jullie daarin helpen?

De getuigenis van de heer Alex Callier was heel vlot, zoals hij zelf ook is. Het is goed dat we die praktijkvoorbeelden horen. U pleit voor het subsidiesysteem voor jonge groepen. Daarbij was er sprake van visibiliteit, van veel toeren, van return en win-situaties. Met wat radio en televisie in die zin bieden, komt men er niet, is gezegd. Moet er in die media nog meer aandacht aan worden besteed? Zijn er nog meer muziekprogramma's nodig? Er ligt immers een besparingsplan voor dat knipt in de entertainmentprogramma's. Wat kan beter bij de openbare omroep om jongeren in de muziekwereld te helpen? Ik neem trouwens de hoed af voor artiesten die zelfbedruipend zijn en zonder subsidies alles gedaan krijgen.

De heer Gulinck stelt dat creativiteit erkenning verdient. Muzikaal auteur zou een knelpuntberoep kunnen worden. Er is ook even geopperd dat de Angelsaksische landen dan soelaas zouden kunnen brengen. Muzikale diversiteit in ons muzieklandschap is belangrijk, maar ten aanzien van alle sprekers wil ik toch opmerken dat ik één ding heb gemist in het hele plaatje. Alles wat is gezegd over naar het buitenland gaan en dies meer, heeft naar mijn gevoel betrekking op popmuzikanten. Ik steun dat wel, maar ben ook een groot pleitbezorger voor mensen die in eigen taal zingen. Dat wordt onderdrukt door het feit dat alles op de Angelsaksische inbreng wordt gericht. Het verheugt me als huidig voorzitter van de Nederlandse Taalunie te zien dat de VRT aan het bijsturen is, mede op verzoek van het parlement. Dat moet voor alle Nederlandstalige genres gebeuren en niet alleen voor bijvoorbeeld kleinkunst. Ook de populaire muziek mag niet vergeten worden. De heer Schueremans stelde verkozen te zijn onder meer om de muzikanten te promoten en ikzelf voel hetzelfde inzake de mensen die houden van Nederlandstalige muziek. We waren te weinig chauvinist in het verleden en haalden te vaak de neus op voor de eigen muziek en talenten. Ik pleit er dan ook bij de mensen van het Muziekcentrum voor om iets te ondernemen ten behoeve van de Nederlandstalige muziek. Dat pleidooi heb ik niet gehoord.

Met betrekking tot inkomsten van muziekzenders en radiozenders kregen we een mooi overzicht van hoe de verdeling gebeurt. Wat mij interesseert, is wat Vlaamse radiozenders aan SABAM betalen en hoeveel percent daarvan in Vlaanderen blijft, hoeveel ervan terugvloeit naar Vlaams creatief talent en hoeveel er naar het buitenland gaat? De VRT ontvangt belastinggeld en daarvan keert het een zeker bedrag uit aan SABAM. Het merendeel van wat wordt gedraaid is nog steeds buitenlands product, en dus komt heel wat van dat belastinggeld ook in het buitenland terecht. Kan in die zin iets ondernomen worden opdat meer zou terugvloeien naar de eigen creatieve sector? Dat kan een stimulans zijn voor de muzieksector.

De heer Luckas Van Der Taelen: We moeten mijns inziens vertrekken vanuit de wetenschap dat de omgeving waarin muziek wordt gemaakt, totaal is veranderd. Twintig jaar geleden was alles veel eenvoudiger. Het belang van platenverkoop is veel minder groot geworden. Een tiental jaar geleden las ik over het begin van die evolutie in China, waar immens populaire groepen gewoon geen platen verkochten, omdat die meteen gekopieerd werden. Muziek vandaag wordt onmiddellijk gedownload. Die jonge generatie vindt het vandaag heel normaal dat muziek gratis ter beschikking wordt gesteld. Zelf ben ik voorstander van een soort van Frans model met een controle op het downloaden, al vrees ik dat het effect ervan marginaal zal zijn. Daarom is de grote uitdaging de muzikanten van vandaag diets te maken dat het niet meer mogelijk is zoals vroeger een carrière te bouwen op een paar hits. Ik wacht nog steeds op een economisch model dat van die realiteit vertrekt. In China overleven groepen enkel nog dankzij mega-optredens waarvoor ze gigantisch veel geld vragen maar waarvoor de prijs van tickets laag kan worden gehouden door de massale sponsoring. We hoeven dat model niet te importeren, maar wel het nodig realisme aan de dag te leggen.

Vlaanderen heeft een rol te spelen. Als het moeilijker gaat, wendt men zich automatisch naar de overheid om tussen te komen en ook ik ondersteun die subsidiëring. Het is echter niet evident. Oversubsidie wordt vaak een schaamlapje om niets te doen en werkt verlamdend op promotie. In de ingewikkelde structuur van België zal overleg met de federale minister van Financiën noodzakelijk zijn.

De muzieksector moet een voorbeeld nemen aan wat in de filmwereld is gebeurd. Hoezeer de subsidies ook werden opgedreven, toch is de enige reden voor een gezonde Vlaamse en Belgische filmbusiness nu de tax shelter. Als de Franstalige filmbusiness nog gezonder is, dan is dat, ondanks minder inkomsten, dankzij Walimage. Het gaat niet om subsidieorganen, maar fiscaliteit. Dat wordt als middel voor verandering zwaar onderschat. Ik denk aan fiscale incentives waarbij bijvoorbeeld de kosten voor het toeren van groepen via een of andere weg door de platenfirma's kunnen worden ingebracht. Dat lijkt me realistischer dan van de Vlaamse overheid te verwachten dat die de tourbus betaalt. Ik wil de platenfirma's vragen in die zin iets creatiever te zijn. Ze reageren vaak conservatief op veranderingen. Ook zij moeten de hand in eigen boezem steken en onderzoeken hoe ze de mensen ervan kunnen overtuigen nog muziek te kopen. Winstmaximalisatie blijft voor de firma's te veel het uitgangspunt en dat terwijl jongeren zelf aangeven dat voor hen een cd 12 euro mag kosten. Ze hebben gelijk ook en het heeft dus hoegenaamd geen zin nog cd's uit te brengen die veel meer kosten. Veel zinniger is de originaliteit zoeken die jongeren net wel cd's doet kopen.

Ik was zeer getroffen door het verhaal van de groep die zijn muziek eerst via internet had aangeboden en daarna pas een cd uitbracht die fantastisch goede verkoopcijfers haalde, ook al had iedereen de muziek al gedownload. Ook dat is niet het ideale model, maar wel een reden tot nadenken.

Van de VRT hoor ik graag hoeveel muziek jullie wel uitzenden, maar ik vraag me af waarom kwaliteitsdocumentaires over muzikale meesterwerken en spraakmakende lp's en cd's worden uitgezonden op een ontegenwoordig uur als iedereen al slaapt. Het excuus dat alles opgenomen kan worden of bekeken via Net Gemist, gaat niet op. Als men wil dat mensen zich toeleggen op goede rock en als je echt kwaliteitsmuziek wil promoten, dan moet dat via de grootmeesters. Als dan de nadruk te veel wordt gelegd op Eurosong for Kids terwijl Fleetwood Mac en de Beatles naar de late uurtjes worden verschoven, dan is men verkeerd bezig. Ik hoop vurig dat dit jaar de Koningin Elisabethwedstrijd niet achter de rode knop verdwijnt.

De heer Lieven Dehandschutter: Van de mensen van SABAM wil ik graag weten hoe het downloadprobleem zich manifesteert in de ons omringende landen. Zijn daar andere modellen van ingrijpen voorhanden?

Van de heer De Meulder leerde ik dat in het regulier onderwijs muziek nog amper aan bod komt en dat de drempel in het deeltijds kunstonderwijs vrij hoog blijkt. Ik merk dat her en der in cultuurcentra, naast podiumprogrammatie en tentoonstellingen, in de vormingssector de aandacht voor muziek zeer groot en succesvol is. De cursussen en de opleidingen blijken luchtiger en het engagement is minder langdurig. Kan in die zin niet meer gebeuren om de toegang tot muziek laagdrempeliger te maken? Eens kinderen de smaak te pakken hebben, gaan ze er meestal ook in door.

De heer Wim Wien: Ik sluit me enerzijds aan bij wat de heer Van Der Taelen heeft gezegd. Het verraste me zeer dat jongeren bereid blijken 70 euro te betalen voor een festival. Een nieuw economisch model is hoe dan ook nodig. Anderzijds ben ik het niet met hem eens als hij stelt dat men zich bij de realiteit van het downloaden moet neerleggen. Hij vindt dat dat het uitgangspunt moet zijn. Ook de indruk die de Vlaamse Jeugdraad wekte dat jongeren tot illegaal downloaden zouden worden aangezet, stond me niet aan. Dat lijkt sterk op een vergoelijking van het gedrag omdat jongeren niet zouden weten dat het niet mag. Me dunkt mogen we sterk betwijfelen dat jongeren niet weten of ze iets legaal dan wel illegaal downloaden. Bovendien getuigt die ingesteldheid van een ontkenning van het bloed, zweet en de tranen, maar ook de investeringen die met een creatie gepaard gaan. Dat we out of the box moeten leren denken, klopt echter als een bus en de tax shelterformule heeft zijn nut al bewezen.

Inzake het openstellen van scholen voor lokale muziekbands en groepen ben ik het niet eens met de heer Verstreken. Zij oefenen vooral 's avonds en dan is er wel degelijk plaats in de scholen. Bovendien is het de ambitie van de Vlaamse Regering zoveel mogelijk sportinfrastructuur van scholen open te stellen voor lokale sportclubs. Dan kan dat toch ook voor muzikanten? De idee moet zeker onder de loep genomen worden.

De presentatie van de VRT doet uitschijnen dat de openbare omroep zich uit de naad werkt om de Vlaamse muziek te promoten. Niets is minder waar. De VRT heeft de opdracht de Vlaamse identiteit te koesteren maar toch wordt Vlaamse muziek nog steeds stiefmoederlijk behandeld, al haalt de omroep wel de vooropgestelde 20 percent. Daarvoor wordt echter een tactiek gehanteerd waarbij op de ene zender de Vlaamse muziek overgeprogrammeerd wordt om ze op de andere zender gewoon weg te kunnen laten.

Laat de VRT trouwens wel al die verschillende doelgroepen aan bod komen zoals men zelf zegt? Heel wat Vlamingen houden bijvoorbeeld van het levenslied zoals dat heet. Dat komt echter bijzonder weinig aan bod.

Ik zie hier ook hoeveel de VRT wel investeert en vrijmaakt voor de Vlaamse muziek. Met een vraag ik me ook af hoeveel daarvan ook een terugverdieneffect genereert. Er is een kleine merchandising van cd's en dvd's. Ik verneem dat er binnen het concertcircuit voor ongeveer 8 miljoen euro aan mediaruil en dergelijke omgaat. Wat staat daartegenover? Ik vermoed dat het gros van die kost toch gerecupereerd wordt. Het lijkt me dan ook niet correct de VRT te profileren als de grote weldoener van de Vlaamse muziek.

De heer Bart Caron: Mijn vraag met betrekking tot het probleem van de cd-verkoop en downloaden is niet principieel. Ik wil weten of er een verschil te meten is in het aankoop- en downloadgedrag van mensen die rock of popmuziek – algemeen populaire genres dus – waarderen en mensen die voor klassieke muziek of jazz kiezen?

De heer Herman Schueremans: Sommige mensen zijn zo oud dat ze niet weten hoe downloaden in zijn werk gaat. Daarmee is naar ik meen alles gezegd.

De heer Bart Caron: Vervolgens wil ik inzake ons erfgoed en het muziekarchief weten hoe het kan dat in één persbericht tegelijk de Vlaamse kleinkunstcollectie van 1954 tot in de

jaren '60 gelanceerd wordt en de aankondiging publiek wordt gemaakt dat het muziekarchief niet verder wordt uitgebouwd. Ik vind het bijzonder belangrijk dat voor ons Vlaams muzikaal erfgoed optimaal wordt gezorgd, om welk genre het ook gaat. Daarom doe ik een oproep aan alle spelers – Muziekcentrum, Vlaamse Gemeenschap, VRT – om een ronde tafel te organiseren die kan leiden tot een gezamenlijk initiatief om de erfgoedaanpak door te zetten. De versnippering nu heeft tot een stopzetting geleid en dat is meer dan jammer. Zorgen voor de toekomst begint bij respect voor het verleden.

Een derde opmerking gaat over de internationale tournees. In de vorige legislatuur was daarvoor een beperkt budget ingeschreven op de cultuurbegroting. Bij de begrotingsbesprekingen werd ons gemeld dat het beschikbare geld niet eens op raakt. Daarom werd een begrotingsruiter ingeschreven die ertoe strekt dat de beschikbare middelen naar een volgend begrotingsjaar worden overgedragen. De minister verklaarde toen ook dat het systeem administratief niet goed in elkaar zit en te complex is. Ik zou graag zien dat zo'n budget terugkomt, want het is voor mij een prioriteit dat investeringen van overheidswege in muziek in eerste instantie naar buitenlandse ontwikkelingen gaan. Dat geldt voor dans, muziek en theater. De confrontatie met buitenlandse podia, zich meten met buitenlands talent, geeft aan wat iemand kan. Is daar een mogelijkheid toe? Is er een principiële bereidheid om daarvoor te gaan?

Is het systeem dat de overheid hanteert inderdaad te complex? Zou het dan niet beter zijn als bijvoorbeeld het Muziekcentrum zelf of een andere organisatie ervoor instaat? Waarom heeft het systeem niet gewerkt?

De heer Philippe De Coene: Voor de mensen van SABAM heb ik een punctuele vraag. De inningen voor 2007 brachten 231 miljoen euro binnen, in 2008 218 miljoen euro en de schatting voor 2009 belooft 197 miljoen euro. Moeten we ons zorgen maken? Aan dat tempo heeft SABAM nog een levensduur van tien jaar wat inningen betreft.

De heer Luc Gulinck: Als we in het kader van muziek en media een appel doen aan de VRT om zich misschien opnieuw als producent te profileren, dan gaat het om de creatie van projecten zoals De IJslandsuite. Daarin kunnen zij als initiator optreden. Door de tijd heen zijn in die zin een aantal zaken weggedeedsterd die wij graag zien terugkomen. Dat is heel wat anders dan de VRT die zich profileert als uitgever/publisher (in de schoot van de VAR) en zich als opdrachtgever auteursrechten wenst te laten overdragen. Dat vindt GALM inderdaad 'not done'. Er wordt geschermd met dingen die in het buitenland op dezelfde leest geschoeid zouden zijn, wat niet klopt. Daar doet de publisher effectief aan exploitatie, wat de VRT niet doet; en men legt niet-marktconforme normen op aan de mensen die compositieopdrachten krijgen. GALM heeft daartegen ook in het verleden al heftig gereageerd.

We vinden anderzijds de VRT wel degelijk voldoende genre-divers. Er kan wel verder over worden gesproken en de perfectie is nog niet bereikt, maar er zijn initiatieven om daarover te dialogeren met de sector. Iedereen moet dan wel in eigen boezem kijken. Men moet ook beseffen dat men nooit iedereen volledig tevreden kan stemmen.

Onze voorstellen gaan verder dan de popsector. De internationalisering geldt net zo goed voor klassieke muziek, al moeten de uitdagingen allicht anders worden ingevuld. Ook het Vlaamse repertoire meentrekken moet lukken met vereende krachten.

De heer Stef Coninx: Inzake de Nederlandstalige muziek is intussen in samenwerking met Nederland – op basis van een initiatief van Buma/Stemra (de belangenbehartiger van muzikanten in Nederland) naar analogie met Noorderslag – beslist om ook een project Zuiderslag op te zetten. Dat zou in september 2010 van start moeten gaan. Er is al gepraat met de mensen van Nekka, met de VRT en met SABAM. Het lijkt me belangrijk dat we op zeer korte termijn om de tafel gaan zitten en de nodige initiatieven uitwerken. Het ver-

heugt me daarom de heer Verstreken als voorzitter van de Nederlandse Taalunie te zien, omdat ook in die zin misschien wel stappen naar samenwerking kunnen worden gezet.

Met het muziekarchief en het themaproject rond de geboorte van het Vlaamse chanson hebben we er zeer bewust voor geopteerd met een thema te werken om duidelijk te maken welke rijkdom er is en hoe je dat ook kunt visualiseren. Ik onderstreep dat dit in samenwerking met de VRT, SABAM en de muziekindustrie is opgezet. We moeten alleen aangeven dat wij het niet alleen kunnen redden omdat er geen budgetten voor zijn. Ik sluit me volkomen aan bij uw oproep om een oplossing te zoeken. Ik hoop dat dit kan in samenwerking met de andere partners.

Bij F.I.T. is men bezig met doelsectoren vast te leggen waarop men de volgende jaren wil inzetten. In de voorbije jaren zijn we er bij de gesprekken met F.I.T. nooit in geslaagd om een echte doelsector te zijn. Heel even was er sprake van de audiovisuele sector, maar ook de boekensector is er momenteel niet bij. We zien af en toe wel ondersteuningsmogelijkheden voor mode en design. Het lijkt me belangrijk dat we gezamenlijk proberen F.I.T. en de ministers ervan te overtuigen dat culture en creative industries als één doelsector in de actieprogramma's van F.I.T. moeten worden opgenomen. Dan zijn er mogelijkheden.

De heer Maarten Quaghebeur: Ik moet een en ander beantwoorden over het buitenlandbeleid versus het Nederlandstalige. Wat vandaag heeft plaatsgevonden, is een ernstige poging om alles wat met muziek te maken heeft aan bod te laten komen. Het criterium daarbij is in eerste instantie dat we alles wat goede muziek is naar het buitenland moeten laten gaan. Enige bescheidenheid daarbij vraagt dat we ook uitmaken wat mensen in het buitenland als goede muziek beschouwen. Dat kan perfect Nederlandstalige muziek zijn. Het Engels-talige blad NME roept vandaag op om niet-Engelstalige nummers door te sturen. Blijkbaar zijn de Engelstaligen wel degelijk geïnteresseerd in anderstalige nummers, zolang het maar goede muziek is. Die uitdaging moeten we dan misschien ook aangaan.

F.I.T. kwam bij mij ter sprake in het kader van de muziekcel in het buitenland. Ik verwijs graag naar de opmerkingen van de heer Van Der Taelen over huizen in het buitenland die te veel gelden ontvangen en waar men dan ook lui zou zijn en over overgesubsidieerde instellingen. Zelf werk ik dagelijks in een sector met zeer hardwerkende mensen en artiesten. De subsidies hebben ons vooralsnog niet lui gemaakt. We willen ook niet te veel geld uitgeven en kijken daarom naar bestaande initiatieven. F.I.T. is in een aantal ambassades gehuisvest. Er is een basishuisvesting en voor iemand die moet netwerken volstaat daarvoor een kantoor met telefoon. Dat hoeft niet in de duurste straat van Parijs, Londen of Berlijn te zijn, maar wel een goede werkplek om mensen te ontmoeten en in het straatbeeld muziek kunnen promoten.

Er is volgens ons nood aan een aangepast beleid voor de internationalisering. Daarvoor rekenen we niet alleen op culturele subsidies, maar ook op economische subsidies en vooral willen we de idee van tax shelters, belastingkrediet en privéfinanciering mee ondersteunen. Een op maat gemaakt systeem is het doel. Dat moet een instrument worden, niet alleen voor pop en rock, maar net zo goed voor klassieke muziek, jazz of wereldmuziek. Dat zou op termijn kunnen betekenen dat wat vandaag gesubsidieerd wordt, kan doorgroeien naar iets wat in een vrijere markt kan werken.

Dat de muziekwereld een veranderde omgeving is, klopt zonder meer. De heer Van Der Taelen heeft het in dat verband over een speler waarvan vroeger heel veel afhankelijk was, de platenfirma. Vandaag heeft het livecircuit een veel grotere invloed gekregen. Dat impliceert dat de producent vroeger de platenfirma was, terwijl dat vandaag diegene is die producent is van de muziek op digitale drager die dan wordt verkocht of gedownload. Bij de liveproductie is vooral de artiest heel nauw betrokken. Vroeger werd in het kader van toursupport en op de ENR-departementen heel hard aan het imago en de kwaliteit van de

performance gewerkt. Een nieuwe rol voor nieuwe investeerders moet daarom platenrechten en liverechten samen omvatten. Er is een evolutie naar internationalisering waarbij die rechten samenkomen: wat er live op een podium gebeurt, hoe de inkomsten daaruit gegenereerd worden, hoe platen verkocht worden en de uitvoeringsrechten en de mechanische rechten. Uitvoeringsrechten zijn inkomsten uit live-optredens, mechanische rechten vloeien voort uit platenverkoop. Wie die allemaal samen in handen heeft en daarmee de grens over kan, staat een stuk verder. Die denkoefening moet in de veranderde omgeving gemaakt worden. Die nieuwe spelers zijn nodig en ik kijk vooral in de richting van de artiesten zelf daarvoor.

De heer Olivier Maeterlinck: Ik vertegenwoordig de muziekbedrijven, maar BEA is een organisatie die de verenigingen overkoepelt die zowel games-uitgevers als videoproducenten vertegenwoordigt.

De presentatie van de Jeugdraad stemt qua onderzoeksresultaten overeen met een studie die we zelf lieten uitvoeren aan de Karel de Grote Hogeschool onder een duizendtal studenten tussen 18 en 26 jaar. Het TNO-onderzoek kreeg veel kritiek uit de muzieksector en andere sectoren. Ze is naar aanleiding daarvan ook enigszins bijgestuurd. Het is nodig een beetje voorzichtiger om te springen met de statements over illegaal downloaden als een stimulans voor kopen op termijn, of het feit dat een illegale downloader ook van muziek houdt. Het zijn doodoeners. Wie muziek downloadt, zal er uiteraard van houden. Koopt hij daarom ook de muziek? Dat fabeltje wil ik uit de wereld helpen. Het stemt absoluut niet overeen met de harde realiteit dat de verkoop van de Belgische muziekindustrie op tien jaar tijd met 50 procent is gedaald.

Het is overigens nooit de illegale downloader die gecriminaliseerd wordt, maar het illegaal aanbod. Er is wel zoiets als peer-to-peer, een systeem van uitwisseling van muziek. Men is dan zowel uploader als downloader. Om efficiënt te kunnen downloaden, moet men ook uploaden.

Wij reiken de Jeugdraad de hand om aan de vooropgestelde sensibilisering van de jeugd te werken.

Een contradictie in de studie is dat mensen blijkbaar wel illegaal downloaden omdat het gratis is, maar wel bereid blijken 12 euro neer te tellen voor een cd. Me dunkt ligt die prijsopgave niet eens ver van de reële prijs als men in het licht van de fiscale stimuli, het btw-tarief voor die producten van 21 naar 6 procent zou brengen.

De prijs voor downloads stemde ook ongeveer overeen met het tarief dat in ons onderzoek naar voren kwam: 76 eurocent per download en bij ons 77 eurocent. Een download op iTunes wordt aangeboden aan 99 eurocent en soms zelfs aan 79 eurocent. Die prijzen liggen dus niet eens ver uit elkaar.

Niet te vergeten is dat digitale technologie de toekomst is, niet alleen voor muziek maar net zo goed voor film, pers, boeken. 90 procent van de omzet van platenfirma's draait nog steeds op fysieke verkoop, slechts 10 procent is digitaal. Dat aandeel stijgt wel elk jaar, maar het duurt nog wel even vooraleer men op die factor alleen kan leven. De markt lijkt me nog niet helemaal klaar, zowel aan vraag- als aanbodzijde. Er dienen nieuwe businessmodellen ontwikkeld te worden, maar dat is niet beperkt tot platenfirma's. Het gaat ook over gamesbedrijven, filmbedrijven, persuitgevers enzovoort. De veranderingen zijn nodig aan vraagzijde, net zo goed als aan aanbodzijde. Daarbij denk ik bijvoorbeeld aan een Europese studie die gisteren is uitgebracht en die heeft vastgesteld dat grotendeels door de digitale piraterij in 2008 ongeveer 185.000 jobs verloren gingen. De prognose luidt dat tegen 2015 ongeveer 1,2 miljoen banen in de creatieve sector zullen gesneuveld zijn als er niets wordt ondernomen tegen die digitale piraterij.

Is er een verschil in downloaden tussen pop/rock en jazz/klassiek-liefhebbers? Ik kan het niet met zekerheid zeggen, maar heb wel weet van een klassieke opname met koor die bijvoorbeeld werd aangeboden op een Russische illegale downloadsite. Ook die sector heeft daaronder te lijden, maar de verhoudingen ken ik niet. Leeftijd speelt allicht ook mee, maar jongeren worden ook ouder en zullen hopelijk ooit ook van klassiek en jazz genieten. Dan beginnen echter ook de downloadgewoontes uit hun jeugd te spelen.

Ik heb in mijn betoog inderdaad te weinig de nadruk gelegd op het fiscale aspect, omdat het een federale materie betreft. Uiteraard is het belangrijk mechanismen zoals tax shelter, tax credit, bedrijfsmecenaat, btw-verlaging enzovoort te overwegen. CultuurInvest kan de schakel vormen tussen subsidies en een overgang naar eigen inkomsten. Er is een verschil tussen pop/rock en andere genres inzake afhankelijkheid van subsidies. Enkelen kunnen zelfbedruipend hun muziek maken, zoals Alex Callier. Anderen kunnen dat niet.

Met betrekking tot de aanpak in het buitenland, wil ik vooreerst stellen dat het probleem zeker op Europees niveau en zelfs internationaal moet worden getackeld. Kan er dan wel iets gebeuren nationaal? Natuurlijk. Daarin zijn de sleutelfiguren nog altijd de telecomoperatoren. België telt er twee die meer dan 80 percent van de markt beheersen. Zij kregen van de Europese wetgever echter een aantal privileges waardoor ze niet verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor wat op hun netwerken gebeurt.

Hoe zit het met de rol van de overheid? Daarvoor ga ik even naar het Zweedse model. Daar is een wet goedgekeurd die ISP's of telecomoperatoren verplicht om de identiteit van klanten bij wie overtredingen zijn vastgesteld, door te spelen aan auteurs en producenten van wie het werk illegaal is gedownload. Dat, samen met het arrest in de zaak Pirate Bay, voorheen een bekende illegale downloadwebsite in Zweden, en het aanbieden van een nieuw legaal model Spotify, heeft geleid tot een daling van de internetactiviteit van 30 percent en een stijging van de fysieke cd-verkoop van 25 percent. Alleen al een signaal van de overheid dat zij zich om het probleem bekommert, geeft dus reeds een wezenlijk effect op de markt.

De heer Tijs Vastesaeger: Ik wil inpikken op de vraag of er Syntra-achtige opleidingen moeten worden ingevoerd in het deeltijds kunstonderwijs. Mijns inziens is vandaag in het kader van de hervormingen van het deeltijds kunstonderwijs de eerste oefening gebeurd: het nadenken over de plaats die het moet toebedeeld krijgen binnen het waardevolle vrijetijdsaanbod voor kinderen en jongeren. Het budget dat vanuit de gemeenschap aan het deeltijds kunstonderwijs wordt besteed beslaat ongeveer een derde van het totale cultuurbudget. Die vraag is dus cruciaal, want het gaat om een belangrijke hefboom om de creativiteit te ondersteunen.

Punt van het Muziekoverleg is dat te koppelen aan de hedendaagse muziekpraktijk. Als we zien dat mensen uit dat deeltijds kunstonderwijs doorstromen naar een professionele muziekcarrière, dan is het relevant ze in dat deeltijds kunstonderwijs al de eerste ondersteuning en informatie inzake ondernemerschap mee te geven. In de hogere kunstopleidingen wordt dat nog belangrijker. Mensen die afstuderen aan een conservatorium moeten ook muziekpedagogische vaardigheden hebben. Heel wat van hen vinden immers een job in het deeltijds kunstonderwijs. Velen komen gelukkig ook terecht in de branche van de zelfstandige muziekondernemer of in loondienst bij een gezelschap. Ook in conservatoria is het dus zinvol om het ondernemerschap aan te brengen. Er lopen trouwens al projecten en trajecten vanuit het Kunstenloket die alle conservatoria afgaan met infosessies en vormingen. Het hoeft niet altijd geïncorporeerd te worden in bestaande structuren, maar kan net zo goed via bilaterale samenwerking met onder meer het Kunstenloket dat ondersteuning geniet vanuit Cultuur, werkgevers en vakbonden en bijvoorbeeld Onderwijs dat dan weer de structuur van het deeltijds kunstonderwijs ondersteunt. Bij die evoluties moet de cultuursector dicht aansluiten.

Er is ook verwezen naar het muzikeducatieve aanbod in cultuurcentra en dies meer. De kunsteducatieve sector aan Vlaamse kant – organisaties die gesteund worden door het Landelijk Jeugdwerk of via het Kunstendecreet, zoals De Veerman, Gynaika – heeft een zeer breed aanbod ontwikkeld dat enerzijds binnen cultuurcentra aan bod komt en anderzijds door het reguliere onderwijs wordt afgenomen. We moeten ons ervoor hoeden dat – met de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs zoals gepland en de bilaterale samenwerking tussen het deeltijds kunstonderwijs en het regulier dagonderwijs zoals vooropgesteld – die initiatieven niet uit de markt geconcurrereerd worden. De cultuursector moet erop toezien dat het concept van de Brede School ook in de volledige breedte wordt beschouwd. Het deeltijds kunstonderwijs kan een bijzonder grote rol spelen in het cultuurveld, maar er zijn een aantal spelers met een aanzienlijke knowhow die men niet verloren mag laten gaan.

De heer Luk Tas: Het is zeker niet de bedoeling van de Jeugdraad geweest te doen alsof jongeren niet weten waarmee ze bezig zijn. We willen echter wel uitgaan van die veranderde omgeving en mentaliteit waarmee zij zijn opgegroeid. Vanuit dat besef moeten dan de problemen worden aangepakt. We staan duidelijk achter de auteursrechten en de ondersteuning van de muzieksector. De jeugdsector wil mee nadenken over hoe dat kan. In de relatie tussen de verschillende partners in dat proces, ligt volgens ons de oplossing besloten.

De heer Wies Callens: Ik reageer vanuit MMaF op de infrastructuurvraag en de discussie over scholen. Binnen het Muziekoverleg is dat louter als een mogelijkheid geopperd. Het is zeker niet de enige optie inzake infrastructuur, maar scholen kunnen in het kader van de Brede School wel mogelijkheden bieden. Het gaat echter net zo goed over het optimaal benutten van de bestaande culturele infrastructuur en publiek toegankelijke infrastructuur en na te gaan hoe daar ruimte kan worden vrijgemaakt om meer aandacht te besteden aan culturele creaties.

De heer Serge Vloeberghs: De cijfers van de inningen van SABAM over de voorbije drie jaar wijzen uit dat er een vrije val is van ongeveer 10 percent per jaar. Ons bestaan over tien jaar wordt dan ook terecht in vraag gesteld. Wij hopen dat het auteursrecht zal zegevieren. De dalende cijfers zijn te wijten aan een terugval van de fysische markt en het feit dat de digitale markt dat niet goedmaakt. Er is een forse daling in de mechanische productierechten en de rechten die bij de platenproducenten geïnd worden en dat wordt absoluut niet gecompenseerd door de rechten die worden verkregen bij de operatoren op het internet.

Bij Media zijn drie grote groepen te onderscheiden. Van de 37 miljoen euro die in 2008 zijn geïnd, is een derde afkomstig van operatoren die instaan voor de kabeldoorgave of satelliet, een derde van televisie en een derde van radio. SABAM probeert het algemeen principe te hanteren dat elk werk dat geëxploiteerd wordt, ook moet worden vergoed. De auteursrechten die worden verdeeld zijn in die zin lineair gelinkt aan de programmatie. Van wat wordt geïnd gaat 90 percent naar het buitenland, 10 percent blijft in België en daarvan gaat slechts een fractie naar de Vlaamse sector.

Mevrouw Carine Libert: Er is ook gevraagd naar internet in het buitenland. Er is dus een Zweeds model, en Frankrijk hanteert de veelbesproken Hadopi-wetgeving (Haute autorité pour la diffusion des œuvres et la protection des droits sur internet) waarbij de internettoegang kan worden ontzegd bij illegaal downloaden. In het Verenigd Koninkrijk is er een memorandum of understanding afgesloten om persoonsgegevens door te geven en zo in de mogelijkheid te worden gesteld op te treden bij illegaal downloaden. België voert het debat over een aantal voorstellen die zijn ingediend. Ik ben het ermee eens dat ook telecomoperatoren ter zake voor hun verantwoordelijkheid moeten worden gesteld. We hopen naar een positieve wetgeving te evolueren.

De heer Philippe De Coene: Is de wetgeving waarvan sprake in Frankrijk niet geschorst door het Franse Grondwettelijk Hof?

Mevrouw Carine Libert: Aanvankelijk was het een administratief rechtscollege dat de schorsing zou kunnen opleggen. Dat heeft geleid tot een debat in het Europees Parlement, waar is beslist dat de toegang tot het internet een recht van de mens is en dat kan niet via een administratief college belemmerd worden. Hadopi versie 2 stipuleerde dat het wel kan worden opgelegd via een gewone rechtbank. Wij zijn daarom niet de grote voorstander van die regeling. In eerste instantie moet er een legaal aanbod gecreëerd worden. Massaal illegaal downloadgedrag moet uiteraard bestraft worden, maar het is niet altijd duidelijk ten aanzien van wie er moet gereageerd worden. Ook dat moet uitgeklaard. Hadopi alleen lost het probleem echter niet op.

De heer Alex Callier: Ik wil opmerken dat het misschien verbazing wekt dat slechts 10 procent van wat wordt geïnd naar Belgische artiesten gaat en 90 procent naar het buitenland. Dat geldt echter ook in de andere richting. Ik ben bij SABAM aangesloten en ontvang heel wat inkomsten vanuit het buitenland. Er komt dus heel wat geld aan auteursrechten naar België.

Ik krijg heel wat buitenlandse artiesten over de vloer en heb er een sport van gemaakt voor hen Vlaamstalige liedjes te spelen. We moeten bekennen dat niet alle Vlaamse muziek ook voor export vatbaar is, terwijl een IJslandse band die niet eens in het Engels zingt wel wereldwijd bekend kan worden. Hun muziek is namelijk zo emotioneel ontroerend, harmonisch en vloeiend dat zelfs zonder taalbegrip, mensen dat graag horen. Een lied met een fantastische Nederlandse tekst, maar op een voor de hand liggend deuntje, kan een buitenlander niet boeien. Tom Pintens heeft een liedje over Charleroi dat buitenlanders wel kan boeien. Hij heeft de muziek geschreven en zijn vrouw de tekst. Hij heeft zich maximaal achter de muziek gezet en dat loont in die zin. We moeten Vlaamse muziek naar het buitenland brengen, maar er moet dan ook een markt voor zijn.

De formattering van radio's is wereldwijd een punt. Over het algemeen doet de VRT een zeer goede job, maar de formattering vindt toch doorgang. Dat vind ik niet altijd even goed, al begrijp ik dat zenders zich willen afstemmen op een bepaald publiek.

Er zijn niet zo enorm veel muziekprogramma's op televisie. Toch mogen we vooral niet te individualistisch denken. Ik begrijp best dat bepaalde programma's naar een later uur worden geprogrammeerd. Televisie moet voor iedereen zijn en me dunkt is de openbare omroep toch wel goed in het aan bod laten komen van alle groepen, ook de kleinere.

De heer Stef Coninx: Culturele diversiteit is herhaaldelijk aan bod gekomen. De VRT maakt er werk van en Muziekoverleg heeft onderstreept dat het ontzettend belangrijk is dat de VRT daarover een vorm van bewakende functie heeft. Mevrouw Libert had het over de bedreiging van die culturele diversiteit door de Europese richtlijnen.

Mevrouw Carine Libert: De bedreiging bestaat erin dat het Anglo-Amerikaanse repertoire, dat het meest wordt beluisterd, rechtstreeks licenties toekent vanuit het Verenigd Koninkrijk voor heel Europa. Dat maakt het voor verenigingen zoals SABAM op Belgisch grondgebied moeilijk om ons Belgische repertoire aan dezelfde voorwaarden verkocht te krijgen. Omgekeerd is er het probleem YouTube geweest, dat stelde geen licentie nodig te hebben van SABAM, omdat het veronderstelde dat die van het Verenigd Koninkrijk voor een aantal landen volstond. Dat dekt echter slechts enkele repertoires. Culturele diversiteit wordt bedreigd in de zin dat Belgisch werk nog wel zou worden gebruikt maar niet vergoed.

De heer Marc Coenen: De VRT-publishing moet apart bekeken worden. Het is zeker nooit de bedoeling de markt te verstoren, maar ik meen niet dat met onze omzet ter zake er een marktverstrend effect is.

We zijn zelf vragende partij voor de digitalisering van het muziekarchief van de VRT, maar de budgetten zijn er niet. Elk initiatief in die zin is meer dan welkom.

Wordt de Vlaamse muziek niet overgecompenseerd bij Radio 2? Dat is inderdaad zo, maar daar situeert zich ook het grootste publiek voor die muziek. De strategie van de VRT-radio is erop gericht zoveel mogelijk mensen te bereiken via de juiste netten. Voor de rest doen we voor alle andere netten even veel inspanningen. Ik denk daarbij aan de interne kpi's voor Radio 1, iets wat zelfs niet in de beheersovereenkomst is gevraagd.

Ik denk niet dat we onszelf te veel lof toezwaaien in verband met het ondersteunen van de muziek- en concertindustrie, al kan het allicht nog beter. Ik veronderstel dat die 8 miljoen euro ruil voor bepaalde mensen veel te veel zou zijn. Het is echter een zeer goed systeem. Muziek op televisie en de late uitzendingen vind ik zelf ook niet altijd ideaal. Het is een programmeringskwestie die meer uitleg behoeft dan ik in enkele minuten kan uitleggen.

Het ging vandaag niet alleen over de VRT en dat verheugt me. Het ging over de grote problemen van de muzieksector en de VRT heeft daarin een bescheiden maar substantieel steentje bij te dragen.

De voorzitter: Het debat moet leiden tot een grondige visievorming en er moeten besluiten getrokken worden. Wij moeten nu bekijken hoe we met alle informatie verder moeten. Het was in elk geval zeer zinvol elkaar de hand te reiken en de bereidheid te voelen om samen te werken ten behoeve van de muziek vanuit Vlaanderen.

De heer Wouter De Graeve van het Muziekcentrum Vlaanderen en de medewerkers van het Vlaams Parlement wil ik uitdrukkelijk danken voor al het werk achter de schermen.

De voorzitter,

Philippe DE COENE

De verslaggevers,

Bart CARON

Johan VERSTREKEN

Gebruikte afkortingen

AUVIBEL	Collectieve beheersvennootschap voor het kopiëren voor eigen gebruik van geluidswerken en audiovisuele werken
BAVP	Collectieve beheersvennootschap van de producenten van audiovisuele werken
BEA	Belgian Entertainment Association
BIEM	Bureau International des Sociétés Gérant les Droits d'Enregistrement et de Reproduction Mécanique – De internationale overkoepelende organisatie voor auteursrecht op geluidsdragers (zogenaamd mechanisch recht). Vermelding van het woord BIEM op een cd duidt erop dat de betreffende muziekuitgever een overeenkomst heeft met deze auteursrechtorganisatie
Celas	Het inningsbureau voor EMI, Anglo-Amerikaans repertoire
CISAC	Confédération Internationale des Sociétés d'Auteurs et Compositeurs
EMI	Electric&Musical Industries
FeMu	Federatie van Muziekfestivals in Vlaanderen
F.I.T.	Flanders Investment&Trade
GALM	Genootschap Auteurs Lichte Muziek
GESAC	Groupement Européen des Sociétés d'Auteurs et Compositeurs
ISP	Internet service provider
JAM	Journalisten Auteursmaatschappij
kpi	kritische prestatie-indicator
MIA's	Music Industry Awards
MMaf	Muziek Managers Federatie
PROCIBEL	Collectieve beheersvennootschap van audiovisuele producenten voor het kopiëren voor eigen gebruik in België – Société de gestion collective des producteurs pour la copie privée en Belgique
REPROBEL	De overkoepelende organisatie die in België belast is met de inning en het beheer van de kopieerrechten (reprografie) en het leenrecht en tevens met de verdeling ervan naar auteurs en uitgevers
RTL	Radio Télévision Luxembourg
SABAM	Société d'Auteurs Belge – Belgische Auteurs Maatschappij
SACD	Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques
SCAM	Société civile des auteurs multimedia
SOFAM	De beheersmaatschappij voor de Auteursrechten, gespecialiseerd in de Visuele Kunsten
TNO	Nederlandse organisatie voor toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek
UNISOC	Unie van socialprofitondernemingen
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
URADDEX	Uitvoerders Rechten Association Droits des Exécutants
VAR	Vlaamse Audiovisuele Raad
VEWA	Vereniging van Educatieve en Wetenschappelijke Auteurs
VRT	Vlaamse Radio en Televisieomroep